

San Francisco

Sequoia National Park

Halassy Béla

Bryce Canyon

A kelenföldi srác újra Amerikában

Monument Valley

Montezuma Castle

A KELENFÖLDI SRÁC ÚJRA AMERIKÁBAN

HALASSY BÉLA

2001/2021.

Ezt az emlékezést örök barátsággal és el nem múló szeretettel partnereimnek, Ilának meg Gabinak és persze a páratlan páromnak, Györgyinek ajánlom.

Vissza-vágy és enyém-érzet

Kinek drukkolsz? Én a közelebbinek, mert ő él. Egyformán szépek, egyformán ügyesek, innen egyforma nagyok is, de a választottam húsból-vérből való. Barna a teste, kékesen csillogó sötétzöld a feje.

Amaz ott fehér gép, egy Boeing 747-es. Ha behunyom az egyik szememet és összehúzom a másikat, úgy tűnik, hogy együtt szállnak fel, egyforma sebesen, kvázi párhuzamosan. Ez az öböl vizéről, amaz a betonpályáról.

Látod: az enyém nyert! Nagy zajjal, fröcskölődve emelkedik feljebb. A másik csendesebb; hozzám érkező monoton moraja elhal a távolban.

Sokadszor ülök így a motel földszintjének a teraszán, a friszkói öböl innenső partján, bámulva itt a csendesen fodrozódó tó élénk viziéletét, ott az érkező és induló gépek sürgését-forgását. Az idő szokás szerint tavaszias: a nap süt, enyhe szellő simogat és nem pilleszt el a 25 fok.

Meg fogsz lepődni: sokszor, sokfelé jártam, de első amerikai utam utolsó heteitől eltekintve sohasem éreztem honvágyat. Talán azért nem, mert mindig tudtam, hogy hazatérek. Viszont két helyre éreztem vissza-vágyat. Porto San Giorgioba, Itáliába, ahol a Gemma kempingben szinte honfitársuknak fogadtak el a taljánok az ottani hat-hét nyaralás során. És persze Friscoba, ahol a rövid tartózkodások alatt boldog voltam. Szép környék, megértő barátok, finom falatok, stressz-mentes jól fizetett munka. Csak hát a család...

Ezt az elmélkedést szakította félbe szárnyas barátom, aki nyilván méltányolja, hogy más formában nem találkoztam vele: nem vele volt éttermi randevúm.

Visszavágyam egyik kiváltó oka a lazac. Most nyilván elpirul, de reggelente békén adta meg magát önkiszolgáltan egy salátamix, egy keménytojás, egy pohár kefir és egy pirítós társaságában. Tetthelyként a szomszédos szálloda reggelizője szolgált, amely inkább hajazott egy pesti eszpresszóra, mint egy kockásterítős kiskocsmára. Filigrán bútorzata, pillefüggönye, amit a szellő időnként rá-rálegyintett a francia-ablak melletti citromfára, mintha a szolgálatomra szegődött hölgyhöz akart volna illeni: „Tetszik még parancsolni?" – váltogatta előrenyújtva előbb a jobb-, majd a bal kezét a fehérfőkötős, csipkekötényes mosolygós tünemény.

Az egyikben az elmaradhatatlan gömbölyded jénai kávékiöntő, amiben a kávé nemcsak elfogadható, hanem – vess meg – nekem már finom is, de mindenképpen nélkülözhetetlen. A másikban – óh! – frissen facsart narancslé. Valahányszor a csipkés felém járt, biztató mosollyal kínálta folyékony kincseit – grátisz.

Én másoktól se sajnálom a mosolyt, a lazacot és a narancslét. De tessék elfogadni, hogy az az én világom! Kalifornia, Frisco már az enyém, már magamévá tettem. Ám ez az önző enyém-érzet azt sem bírja ki, hogy rejtve maradjon. Meg kell mutatnom az én Amerikámat másoknak, amennyire csak szavakban lehetséges, de a szeretteimnek azon túl, ténylegesen, valóságosan is.

És persze az utóbbiaknak nem kellett sok rábeszélés. Így keveredett a kelenföldi srác újabb kalandokba Amerikában. Nagy vonalakban megismételtem az első utam alkalmával szervezett Nagy Bulit, de fordított irányú körúton és ezúttal a Kedves és kedves barátaim társaságában. 2001. szeptemberét írtuk...

(A 6.500 kilométernyi élmény forrását és krónikáját a Függelék tartalmazza.)

A repülés titkai

Odafelé Frankfurtból repültünk Friscoba, ergo ott a müncheni járatnál vártak (volna) minket. Hazafelé Münchenbe tartott a gépünk, ezért evidens, hogy Pesten szeretteink a frankfurti gép elé jöttek ki. Így hát odaát mi szobroztunk, itthon pedig a családja izgult várakozóan Gabi és a neje megérkezésére.

A frankfurti reptér éppen átépítés alatt állt. Egy sötét, vastraverzekkel kitömött otromba és zsúfolt hombárba kerültünk, ami leginkább a Csepel Autógyár üzemére hasonlított, ahol melós voltam. A helyhez illően mustáros frankfurtit ettünk, ami persze közönséges virsli, csak picit drágább. A kéteurós sör se tette olcsóbbá, de mivel bajor típusú volt, feledtette az anyagiakat.

A germán módszeresség sehogy se akart érvényesülni. A beszállóhelyet az utolsó percig váltogatták, hogy nagy tülekedést teremtsenek a jegyosztály és vízumtípus szerinti beszállási kavalkádban. Ki előre rohant, ki hátra a hernyóként araszoló sor mentén, kiabálva keresgélve a társait.

Az előzetes foglalás – ablak mellé – dacára a Kedves és én a középső üléssorban kaptunk helyet. Kiszúrtam, hogy baloldalt hátul az ablak melletti ülések szabadok. Szóval úgy 6.000 méteren megkérdeztem a sztyúit, hogy várhatók-e még beszállók, ékes németséggel a hátsó sor felé intve. Picit habozott, majd felfogva a kérdést és egy halvány mosolyt eleresztve az ablak melletti üres helyekre engedett minket.

A 9-10 órás repülőút hangulatgörbéje ismert. A felszállási zabszemet felváltja a frissítők, italok, nyalánkságok, ételek körüli nyüzsgés. Ez lassan lecseng és helyét átveszi a hervadó kókadtság, amit csak egyes nem-szundizók számára enyhít a nem túl nagy figyelemmel kísért film. Időnként odasandítunk az akkor még mutatott útvonalra, amin a repülőgép ikonja lassan mászik a leírandó íven a célpont felé. Majd az utaskísérők kicsit felpezsdítik a hangulatot frissítőket ígérve, amelyekkel feledtetni próbálják az elkerülhetetlen adminisztrációt. Ki kell tölteni a vám- és a beutazási nyilatkozatot, melyek pofonegyszerűek, mégis sok több iskolát végzettnek is gondot okoznak. Merthogy válaszolni kell ilyen bonyolult kérdésekre:

Maga terrorista?	ikszelje be az igen vagy a nem dobozt
Van magánál narkó?	ikszelje be az igen vagy a nem dobozt
Hozott magával fegyvert?	ikszelje be az igen vagy a nem dobozt

A vámnyilatkozat egyszerűbb: a téliszalámit úgyis letagadom. Legfeljebb elveszik, bár még egyszer se nyittatták ki velem a cuccaimat.

Közben az a picinyke gép a tévéképernyőn már átmászott a Sziklás hegységen és lentről felfelé az öböl irányába araszol: ideje készülődni. Jön a második illetődött csend: a leszállási félsz. Arra legfeljebb csak az adhatna okot, hogy a gépmadár igen erőteljesen bedőlve próbálja megoldani a 180 fokos kanyart a csillogó öböl felett. Bal szárnya erősen lifegve azt az óvatlan vitorlást lászik súrolni, miközben jobb szárnya a holdat – jé, még fenn van – karcolja.

Itt a hatóság nem annyira kíváncsi, mint angliai kollégája: nem tesz fel ezernyi csacska kérdést, amiket csak a védelmi szervezetek tartanak raffináltaknak. Elkönyveli, hogy ezúttal is turistaként érkeztél, de most a nejeddel együtt. (Túrista voltam akkor is, amikor dolgozni jöttem, amit nem szabadott bevallani, mert adó és egyéb macerákkal járt volna.) Fél szemmel átsandítok Gabiék felé, hogy minden rendben van-e. És már be is csapódik mögöttünk a reptér ajtaja.

Sajnos kinyithatatlanul: visszamenni már csak újabb becsekkolással lehet. Ami zűrös, és így aggódsz a bennfelejtett bőröndöd miatt. Viszont nem tilos átdiskurálni a könyöknyire nyitott bejáraton, tehát csak kikerülnek a cuccaid.

Már vagy fél napja nem gyújthattam rá. A friszkói reptér egész területén tilos a dohányzás. Most a szabadban az első slukktól erősen megszédülök és megfogadom,

hogy hamarosan felhagyok a cigizéssel, de már nem bízok magamban: a múltkor is így fogadkoztam (2009-ben csak sikerült). Pedig a füst jó az idegességre és most egy picit aggódok, mert a minket későbbre váró fogadóbizottság nem jelentkezik.

Szerencsére nálam van Gyula – friszkói munkaadóm – telefonszáma és így erős negyedórás várakozás után feltűnik a böhöm terepjáró. A hatóság itt igen elnéző. Általában pirosra festett járdaszegély mutatja, hogy hol nem szabad megállni. Itt mégis leparkolhatsz akár a yard orra előtt is, ha látja, hogy még pakolsz.

Gyula kollégája elliftezett minket Frisco belvárosába, a szálláshelyünkre. Azt hiszem, hogy az útpántlikák engem már nem nyűgöztek le. Elég volt felcipekedni a szobánkba, hogy az utazás miatt fáradtságot mímelve rogyjunk le az ágyikónkra.

Otthonaink

Talán érdekel, hogy milyenek voltak a kuckóink, amiket Friszkót kivéve mindig motelekben béreltünk. Két egységet, családonként és naponként a 20-50 dolláros tartományban, amiből rendre 5-10% nyugdíjas kedvezményt kaptunk, ami ott már az 55 éveseknek is járt. Úgy gondolom, hogy ezek általános jellemzőit egy füst alatt bemutathatom.

Az egyszobás apartman hálóként és nappaliként használt szobából, valamint zuhanyzóval és WC-vel ellátott fürdőegységből állt.

Konyhaként is a fürdő szolgált, amint a Grand Kanyon melletti szállásunknál elmesélem.

Szekrényeknek és más rakodóhelyeknek mindig bővében voltunk.

Viszont az ülőalkalmatosságok olykor kevésnek bizonyultak. Sokszor közösen étkeztünk és olyankor bizony a székeket ide-oda kellett cipelni. Egy helyen még asztal se akadt: a tükrös komódra terítettünk.

Friszkói főhadiszállásunk (Hotel Astoria) a kínai negyednek a képen mutatott bejáratától balra volt. A szoba kábé 14-15 m²-es, amit csak én tartottam kicsikének. No igen, mert én kétszer akkorákhoz szoktam, mint később már a partnereim is.

Külön meg kell emlékezni a fekvőhelyekről, amelyek általában franciaágyasak. Ahol két ágy volt, ott azok mindegyike nagyobb volt, mint a Kikában franciaágynak mondott mütyür. Amúgy a szállodákban a személyzet mindig amerikai módra veti meg az ágyat, akkor is, ha este ízekre szeded. Feltehető, hogy féltékeny házasok találták ki ezt a módit, mert a minden oldalról a matrac alá gyömöszölt takaró alól éppen úgy nem lehet észrevétlenül kiosonni valami kalandra, mint ahogy a közös pokróc azt is azonnal elárulja a párodnak, ha a mosdó felé indulsz éjjel háromkor. Még jó, ha a kibugyolázkodás miatt nem késed le azt a „randit”.

Az első dinnyeszelet – derült égből szusi

Valahogyan beesett, hogy ha New Yorkot a Big Apple (Nagy Alma) néven becézik, akkor legyen Friszkó mondjuk Nagy Dinnye. Javasoltam, hogy négy szeletre vágva kóstolgassuk, mert úgy könnyebb kimagozottan élvezni.

Vendéglátóim nem tanácsolták, hogy megérkezésünk után kvázi a hazai időben szundizzunk, mert akkor nehezebb lenne a jet-leg (az időzóna-eltérés) miatti átállás. Célszerűbb megvárni az ottani estét, valami mozgás után, hogy a fáradtság leverjen a lábunkról. Nem is akadt bajunk a váltással, mert az obligát tisztálkodás után mindjárt nekiláttunk a dinnye első szeletének, Friszkó közepének.

Gábor (azaz Gabi) barátom végig filmezett: mintegy 12 órányi anyagot készített. Később út közben az anyósülésről pergetett, miközben én szőlőt préseltem, vagyis a pedált tapostam. Régi típusú, méretes videofelvevője volt, tízszer akkora, mint egy handycam. Többen meg is kérdezték tőlünk, hogy melyik TV-társaságnak és mit forgatunk, mert ahhoz hasonlót már csak ők használtak.

Az akkuja lemerült, de ezt szerintem csak azért tette, hogy megismerkedhessünk az „alkudozás kínai módra” gyönyöreivel. No lám, mindjárt itt balra van az üzlet! Az aksi a kirakatban: ára 72 dollár. Belépéskor ferdén néztek ránk, de már legyintettek is: azt 36 dollárnak kell érteni, azazhogy 24-nek – korrigáltak azonnal. Mennyi??? – vontam fel a szemöldökömet. Hát voltaképpen 18 – apró szünet – vagyis 10 dolcsi. Akkor se kellett. Másnap egy másik helyen bemondtam, hogy ötért megveszem. No az volt kétszer annyi, mint amennyit normálisan kóstált.

Chinatown, mint másutt is a kínai negyedek, eléggé rendezetlen, viszont éppen úgy huplis, mint Friszkó általában. Szóval meg-megállva és lihegve törtünk egyre följebb a domb tetejére.

A Coit-torony felé irányítottam a társaságot, ami olyasféle bevezető ott a városhoz, mint a Citadella Budán. Innen látható a Golden Gate (ámbár a köd miatt most éppen nem), az Alcatraz börtönszigete és a dokkok sora. Ez a Gellért-hegy – és környéke – a sznobok dombja, az újgazdagok ízléses villáival.

A torony előtt Kolumbusz szobra mereng azon, hogy miért került oda, hiszen őt Amerika túloldalán fogadták az indiánok. Azonban lejutnia nem lenne könnyű, mert a magaslatot félkör alakban egyetlen nagy virágerdő veszi körül, amelyben kanyargós és rejtélyes ösvények vezetnek a domb aljára. Mi is lejutottunk oda, ahol a dokkok felé lépdelhettünk volna, de azok már nem tartoztak a napi szelethez.

Így hát visszakanyarodtunk és máris ránk talált az első meglepetés.

Drága barátom szerint egy útirajzban nem illik az étkezésről cseverészni. De könyörgök, ha azt elhagynám, akkor miként telnének az oldalak és mi adná meg a történet savát-borsát, mi több kínai tormáját?

Jóllehet az út fővonásait előre megterveztem – az útvonalat, a szállásokat, a főbb látnivalókat –, szabad teret engedtem a „jé” effektusnak, a váratlan felfedezések és ötletek örömének. Ez főleg az étkezésekre volt igaz, amiknek a helye és a tartalma a rögtönzésre bízatott. Csak két tétel szerepelt az elengedhetetlenek listáján: a lazac és kedvenceim kedvence: az amerikai steak.

Dehogyis gondoltam én hideg halfalatkákra! Node te se tudtál volna ellenállni annak a csábító szusi-kirakatnak. Persze azt hiszed, hogy ismered a szusit.

Lehet, de az ottani agyusztálása számodra is újdonság lesz. A terem közepén ovális alakú térség belsejében sürögnek-forognak a szakácsok, pótolva a kis hajók megüresedett rakományait. Merthogy egy ovális vályúban víz csörgedezik jobb felé, azon apró dzsunkák úsznak és mindegyik rakománya három különböző szusi. Te a koncentrikus ívek legszélén egy bárszéken ülsz és kiválasztod azt a fogást, amelyik tetszik. Persze fölösleges megjegyezni, hogy ez nem jégből kiolvasztott portéka, hanem olyasmi, ami reggel még valahol a híd alatt úszkálgatott.

Az önkiszolgálásnak ez igen szellemes módja: semmit se kell sehová se vinned, a hal eléd úszik. Rajta kívül a szemed is úszik, könnyben, de nem annyira az örömtől, mint az itt felszolgált zöldtorma krémtől, amit ugyanúgy az időnként feléd libbenő kedves felszolgálólánytól kell kérned, mint a sört.

A kiürített dzsunkák szolgálnak a számlázás alapjául, mert az eltérő típusú és árú halacskák más-más színű jelzésekkel ellátottak.

A kicsi szusi után egyre hívogatóbbá vált az a kicsi szoba, ahová elégedetten tértünk meg: jöttünk, láttunk és alig győztünk hálálkodni mindezért.

A második szelet – „Tengerre magyar!”

A város védjegye a „streetcar”, azaz a kábelvillamos. Figyuztuk, hogy miként fordítja meg a kalauz a végállomáson. Nem lehetett túl nehéz, mert a vezető félfenékkel taszigálta arrébb, mintha csak egy motor nélküli Trabant lenne.

A sínpálya alatt kábel mozog, amire a kocsi nyeles horoggal kapaszkodik. A megállóban a vezető befékez, kiakasztva a horgot, majd induláskor kapása van: a hosszú karral befogja a kábelt.

Én történetesen a külső deszkapallón állva utaztam, ami a kocsi oldalát kíséri. Déjàvu érzésem volt, mert most már be merem neked vallani, hogy gyerekkoromban a Somogyi úton a 49-es villamos nyitott lépcsőjéről úgy ugráltam le, mint itt jóformán mindenki. Ott nem volt forgalom, itt viszont az autóvezetők óvatosak, türelmesek. A friszkói villamos egyébként a régi budai kilencesre emlékeztet, ami a budai Duna-parton kanyargó formás dobozka volt, csak ez itt sokkal színesebb.

Szerintem a vezető aszerint kaphat fizetést, ahányat a műszak alatt csenget és amennyit dumál, mert a kelenföldi Bangha néni be nem álló szája egy lemerevedett képernyőnek tűnhet a hanggyakorlatai mellett.

Sok vonalát már megszüntették, de a heves tiltakozások miatt az intézményt nem merték végleg felszámolni. A fővonalon lecsörömpöltünk az innen megmászott domb túloldalára, a Fisherman’s Wharf-hoz. Az osztrigát most sem kívántam meg, viszont a sokféle tengergyümölcséből csak szakítottam volna, ha szemembe nem ötlik az a hirdetés. A kirándulóhajóra invitált, amely egy szép nagy kört tesz az öbölben.

Mit mondjak: a tenger meglehetősen cúgos volt. Benn is ülhettünk volna, de úgy semmit se láttunk volna. Így hát hátunkat a felépítménynek támasztva és nagyokat szipogva próbáltuk elfoglalni szemeinket a látnivalókkal. Valamit valamiért: ámbár a nyakunkon ugyancsak össze kellett húzni a göncöt, viszont az erős szél legalább kisöpörte a ködöt az öbölből.

A Golden Gate hidat ritkán látni: ködbe burkolózik, mint a kis képen.

Tiszteletünkre feltárulkozott. Bárkánk a túloldalán vette a visszafelé-kanyart.

Füllentenék, ha azt állítanám, hogy be kellett húzni a fejünket: a híd rácsozata messze a fejünk fölött terpeszkedett. Viszont sajnos sehonnan se lehetett teljes egészében lefotózni (távolról túl picinek mutatott).

Az Alcatraz börtönszigetnél kiszállhattunk volna, hogy megnézzük a múzeummá avanzsált roncsegyüttest. Nem annyira a plusz költség miatt mondtunk le róla, mint a pénznél drágább idő kedvéért: akadt még vonzóbb látnivaló bőven.

Az öbölnek az óceán felé eső partját dokkok kísérik. Többségük csak közönséges áruraktár, de akad közöttük turistának való is.

A 43. dokk (Pier 43) az üzletek és éttermek labirintusa, ahol hidak és erkélyek alatt átbújva lehet az egyik oldalról a másikra átbóklászni. Két kellemes meglepetést tartogatott. A legtöbb ehhez hasonló amerikaias búcsúhely telis-tele van giccsesnél förtelmesebb kellékekkel, rikító cégér-mázolmányokkal, esetlen gipszszobrokkal. Itt a dekoráció visszafogott: mondhatni tetszetős.

A másik érzékszervünk se okozott csalódást. Én valahogyan mindig elvagyok a tengeri kajákkal és az itteni fish ‘n’ chips ellen igazán nem emelhettünk kifogást.

Szemünk-szánk kielégült, viszont fülünket egyre jobban bántotta a furcsa zsivaj. Ez nem vurstlizaj, nem is gyereklárma volt, mint a felkapott helyeken szokás. Inkább valami horrorfilmre emlékeztetett a hörgéseivel, nyögéseivel, mordulásaival.

A zajt a 39. dokk felől hozta a szél. Hamarosan meg is pillantottuk a pár száz fókát (állítólag nyolcszázan is vannak), amint zajosan és meglehetősen ügyetlenül tülekedtek a jobb helyekért a számukra készített vízi dobogókon. A borjú nagyságú, Kojak-kobakú lények gyakran összeakasztották a bajuszt, főleg, amikor az arra hivatottak hallal kezdték etetni őket. (Sajnos úgy hírlik, hogy most üres a dokk: a fókák a meleg miatt északabbra költöztek.)

A harmadik szelet – Dinnyére sör...

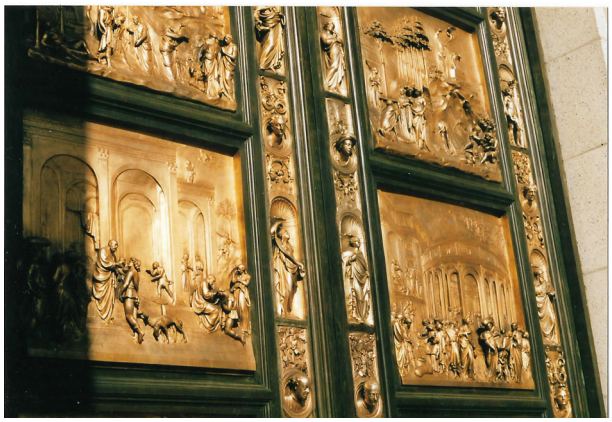

Szégyellem bevallani, hogy Gabival szemben én nem tudom megjegyezni, hogy mit láttam pl. egy híres templom belsejében. Ő ennek nagy tudora.

Ezt a napot a kultúrára szántuk, azért végződött sörözéssel... Előtte templomokat és múzeumokat akartunk megtekinteni.

A program jól indult. A Grace templomba estünk be. Kívülről „kemény" stílusú, mint a legtöbb nagy amerikai kőtemplom (kivéve persze a New York-i San Patrick-et), bár a kapuja kimondottan csodás (lásd alább). A firenzei Battisteronak a Ghiberti által készített aranykapuját utánozta – szép sikerrel.

Belül a templom a szokásosan hatott, nagyon sötéten és kicsit ridegen. Nevezetessége, hogy van egy állandó, eléggé kedves betlehemi összeállítása, illetve egy ökumenikus kápolnája, amit az AIDS áldozatainak szenteltek.

A templomból először rossz felé startoltunk, de végül csak lefelé sétáltunk. Oldalt fagylaltszínű babaházak állnak. Sokuk csak egyszobányi széles, nem is tudom, hogy a bejárati lépcső pár foka után odabent miképpen tudnak az emeletre felhatolni. Az építkezési mód olykor kimondottan meglepő. Láttam például egy félig kész házat, amely alul csupa cső és traverz volt.

Mint kiderült, ott nem *emeletráépítés*, hanem *emeletaláépítés* a gyakorlat. Fogják a földszintet ahogy van, emeletnyit megemelik, majd beépítik az alatta támadt űrt.

Érdekes, hogy az utcasarkokon „kutyavécéket" alakítottak ki, amivel elkerülték a kutyapiszok járdákra kerülését. Egyébként San Francisco átlagos város: nem túl koszos, de vannak nála tisztább települések is.

A dombtetőre érve gyönyörű kilátás várt ránk. A híd továbbra is rejtőzködött, de a börtönsziget éppen feltárulkozott. Láttuk a Feketeszakáll bárkáját is a tengeren cirkálni, ami kirándulóhajó és olyan régi típusú karavella, mint Kolumbusz Santa Maria-ja. Nekem jobban tetszett a háromárbocos schooner, amely már csak kikötött múzeumként szolgál és megkerülte még a Horn-fokot. Imádom ezt a hajótípust, mert a nekem kedvesek közül is a legkedvencebb Verne-regényben – a Kétévi vakációban – is olyan szerepel.

A vitorlástól balra volt egy hajóra formázott tengerészeti múzeum, de valamiért mégsem tértünk be oda. Inkább tovább sétáltunk a part mentén, miközben előbb a széles erdei úton, majd a szintén méretes bicikliúton futók és biciklisták tucatjai hagytak el bennünket. A tengeri sétány szép, a parti utat meg viszonylag ízléses, de minden bizonnyal roppant drága házikók kísérik.

Letettük a legnehezebb alkatrészünket egy padra és hazai módra nekiláttunk uzsonnázni, vagyis a bekészített szendvicseknek. Gyomrunk telése nem zavarta szemünket a hasonló kielégülésben: elteltünk a látványtól, hiszen csak egy ugrásra volt tőlünk a napsütésben teljes szépségében kitárulkozó Golden Gate.

A hízásnak nem csak a finom szendvicsek adnak tápot: állítólag a nevetés is hizlal. Dejszen akkor miért nem vagyunk még kövérebbek?

Egy fószer etette a halakat kukaccal, miegymással. Igen bonyolult módon. Mert ahelyett, hogy behányta volna őket a tengerbe, egy hosszú bot és még hosszabb zsinór végén kínálta a bizonyára kedves állatkákat. Csakhogy ez baj volt. Mert repül a nehéz csali, ki tudja hol áll meg, kit hogyan talál meg... Hát ez biza megtalált egy tengeri farkast, amit itthon csak sirálynak neveznek, pedig az sokkal kisebb.

A farkasvakságban szenvedő sárgacsőr eltévesztette a csalit és belegabalyodott a zsinórba. Szóval ho-ho-horgászunk sikeresen kifogott egy tengerifarkast, kivontatta és félórás küzdelemben – az ilyen állat csőre kerülendő – végre kiszabadította. Gyanítom, hogy mormogása egy ártatlan anyának szólt.

Valahol a domb háta mögött keveredtünk haza, egy kicsit unalmas úton, meg fáradtan is. Még nem mondtam, hogy naponta jó 14-15 kilométert gyalogoltunk, bár olykor többet is. Ha nem fáradtunk el, akkor este az elmaradhatatlan szkópacsaták következtek Györgyi-Gabi kontra Ilácska-Béla felállásban. Mindig mi nyertünk, kivéve azokat a nem ritka eseteket, amikor ők.

Késő délutánra Gyula meghívott bennünket egy söröző be, amely egyben sörfőzde is volt. Kis pihenés után beestünk a zsúfolásig telt helyiségbe. Itt bizony nem azt a colorádó-vize-ízű-sört szolgálták fel! Gabi elismerően csettintett az ír vörös szájba olvadtán, sőt Györgyi is hörpintett a nedűből, bár általában tartózkodik a gyöngyöző italoktól (a pezsgőtől is), én viszont el voltam bűvölve a széphabú angol keserűtől.

Itt tudták, hogyan kell az italt kínálni: nem szóval, hanem sós fokhagymaporral alaposan behintett French fries-zal, azaz szalmakrumplival. No fiam, arra minden mennyiségű hígítás elkellett!

Eddig három null a javunkra: a dinnyének ez a szelete is a kedvünkre való volt. Brühühü, már csak egy napunk van hátra, pedig még annyira maradnánk...

A negyedik szelet – Virágok és koktélok

Most vegyél egy darab Margitszigetet és anélkül, hogy lebecsülnéd az értékeit, szorozzad meg tízzel a méretét és virágainak a bőségét. San Francisco legbalsó

dinnyeszeletét a Golden Gate park jelentette a számunkra. Az egész egy csodálatos és roppant nagy arborétum. Ismét 15 kilométeres séta, amelynek az elején egy hatalmas virágkiállítás fogad, a közepén pedig az ismeretlen okból kiégett akvárium. (No, legalább nem kell benne bóklásznom, gondoltam rosszmájúan.) Aztán rét, meg újra virágerdők, ismét ritka fák, közöttük félig rejtett elszórt tavacskák.

Amott a taxik nem voltak sárgára festve. Szépen besoroltak a drosztra egymás mögé, bár egyik-másik tülekedett: előrébb akart jutni. Az egyik lepottyant, a másik felkapaszkodott, bár lehet, hogy előtte a víz alatt megcincálta a kolléga lábincáját.

Igen, ezeket a páncélos járműveket akár teknősbékáknak is nézheted. Egy vastag úszó tönkre sorakoztak fel, várva a fuvart. Azonban az amott pacsáló kacsák csak nem vették igénybe a szolgáltatásaikat.

A park melletti élelmiszer áruházban történt meg velem az az apró malőr, amitől sokan megijedtek: Gabiék is, meg a közért alkalmazottai is.

Na jó, nálunk is vannak már nagyobbacskák, de azok se elrendezettségben, se áruminőségben nem vehetik fel a versenyt az ottaniakkal. Az amerikai közértekben a húsokat, a zöldségeket-gyümölcsöket igen gusztán agyusztálják, a pultok közötti folyosókon pedig akár a 72-es trolibusz is elkanyaroghatna.

Szóval a vásárlást befejezve valamiért hátranéztem és mit láttam? Egy két centi széles jobbra-balra kanyargó sötét vércsíkot. Matériája egykor hozzám tartozott és most is vígan csöpögött a bal kézfejemből. A pénztárnál mondom a hölgynek, hogy adjon már egy rongyot, feltörlöm. Ő viszont a fejéhez kapott és hívta az illetékeseket: attól féltek, hogy a kezemet valahová beütöttem és beperlem őket.

Erről persze szó se volt. A kézfejemen az átültetett bőr akkor nyúzódott le, amikor a kicsit passzentos farmerem bal zsebéből kirántottam a kezemet.

Ebédkénket egy padon nyammogtuk el. Arrább még megbámultuk a pagodát és az azt kísérő vízesést, végül elutaztunk a városközpontig.

A Capitolium, azaz a városháza, arra a kaptafára készült, mint számos amerikai társa. Nem különleges, mint a környező, a klasszicizmus jegyeit mutató hivatali és kulturális épületek egyike sem. Az unalomig szürkék és csak abban térnek el a hazaiaktól, hogy nagyobbak, később épültek és nincsenek szétlőve.

Kettős érzések között indultunk haza. Jaj, de jó, hogy ezzel az uncsi részlettel fejeztük be a friszkói sétáinkat, így talán nem lesz olyan fájó a búcsúzás. És már várnánk az új élményeket: mi lesz holnap? Hogyan, merre és meddig? Most éppen roppant fáradtak voltunk, nomeg ott álltunk talpig zsozsó nélkül.

El kellett sétálni a bankba, hogy felvegyünk némi készpénzt. Most már ikszedik alkalommal haladtunk el a csodás piramisház mellett, meg alkonyodni is kezdett,

meg kezdtek kigyulladni a fények, meg belém bújt a kisördög. Feltehetőleg csak az utóbbi felelős a felelőtlenségért: egy nem várt, de jól sikerült élményért.

Megláttam a „barna felhőkarcoló" – a nevét meg nem mondanám – alján a kiírást: fentről gyönyörű az esti panoráma. Kis vicik-vacak skyscraper volt, hiszen a Sears Tower (Chicago) 102 emeletet sózott rám, itt pedig megúsztuk 52 emelettel – ha a jó gombokat nyomtuk meg. Addig egy tapodtat se...

Öcsikém (Istenem, már csak Ilácska szólít az igazi nevemen), nem lesz ez túl drága? – aggodalmaskodott barátom egyetlen és legkedvesebb neje.

Dehogynem, de én akkor is felviszlek ide – replikáztam gálánsan. Felmegyünk és holnap vagy kapok fizuemelést, vagy indulhatunk haza...

Már a hangulat is megérte. Rejtett fények, a liftben, a folyosókon végig régi dagerrotípiák, vázák, „antik" bútorok.

Fent libériás személyzet fogad. Még több kép. Még több virág. Kis boksz a kiugró ablak mellett hangulatos gyertyafényes asztallal, négy ülőalkalmatossággal és máris bámuljuk a friszkói éjszaka szépségeit. De hiszen még nem is rendeltünk...

A felszolgáló kedvesen mosolyogva helyezte elénk az itallapot. Megláttam, és már tudtam, amit kellett, a többieknek csak felolvastam: ki mit kér? Majd ilyen-olyan sütikkel kísérten kihozták azt a négy cseresznyével, napernyővel, miegymással díszített koktélt – mondanom se kell, hogy négyen négyfélét kértünk – amitől még aranylóbbnak látszottak a friszkói fények. És mivel te is csak anyagias magyar vagy – szóval pontosan olyan, mint én – elárulom neked, hogy ez az elhajlás legfeljebb és összesen két ezer forintunkba került. Egyébként máskor is volt részünk hasonlóan kellemes anyagi csalódásban, de arról majd később.

A „Rettenthetetlen" (Intrepid)

Gyula eddig korrekt, mi több gáláns volt velem. Odautazásunk előtt felkínálta, hogy fizeti a kocsi bérletét, amivel a Nagy Bulit megcsináljuk. Merthogy az eddig még el se kezdődött, ez eddig csak az entré, a nyitány volt.

A színpadias jelenetek kedvelőjeként az utolsó órában hívott fel, hogy a kocsim a szállodánkkal szembeni parkolóban áll, a kulcsot pedig a londinernél vehetem át.

Hát képzelheted, hogy picinyke szívem mekkorát dobbant: akkor kezdődik!

A parkoló szinte legsötétebb sarkában állt a pezsgőszínű ezüstös Dodge Intrepid. Automata, tempomattal, szerény 3.500-as motorral. Gyula mentegetődzött is miatta: ez a kicsi volt elérhető a kölcsönzőnél.

A picinyem 5,6 méter hosszú, 2 méter széles, ülései a padló szintjén. Elöl két kagylóülés, hátul tornateremnyi hely az asszonykáknak: négyen is elfértek volna.

Hmmm. Nekem most ezt el kellene indítanom. És mi van, ha rögtön előre, azaz a falnak megyek? Hmmm. Node mégis, muszáj. Nem vagyok ennyire ügyefogyott, csakhogy 1975 óta nem vezettem automatát. Most megsimogatom, megszólítom, beindítom. Nincs hangja: ez nem dízel, Amerikában nincs is olyan. A kocsi halkan tol hátrafelé, bár az anyósülésen Gábor az ajtókilincsbe kapaszkodik. Pördülök még párat a kis szolgámmal, majd átadom a kormányt Gabinak: próbáld ki te is.

Végül azt a laza 6.000 kilométert egyedül vezettem le, bár a természet lágy ölén itt-ott meglágyulva átadtam Gábornak is a volánt, egyáltalán nem félve attól, hogy abból baj lehet. Neki nem szabadott volna vezetni, mert a biztosítás csak rám szólt.

Asszonykáink is átjöttek megcsodálni leendő társunkat és otthonunkat. Majd mindnyájan csak mímeltük az alvást; forgolódva a nagy út kezdetét vártuk.

Reggel az autó megtelt. Szerintem – Gabi, ne hallgass ide – az első kocsi, ami az ő sok betonkockának megfelelő méretű és súlyú bőröndjét is képes volt befogadni. Elrendeztük a cuccokat, majd még picit félősen elkezdtem gurulni a járgánnyal.

Majdnem eltévesztettem az első kanyart, utána pedig a villamossínen kellett zötykölődni. De végülis a Dodge felcaptatott az ikercsúcsra (Twin Peaks), amely a budai Sas-hegynek szinte tökéletes mása, bár az utóbbival szemben mutatkozó Szabadság híd mintha hangyányival zöldebb és kisebb lenne, mint itt a Golden Gate. Elindultunk a remények és a szépségek kettős csúcsáról...

„Ahány ház...”

Batárunk 8-10 liter között fogyaszthatott, bár sohasem mértem. Minek is, amikor 70-80 centbe került egy gallon (azaz 4 és fél liter) benzin, ami utazásunk végére – a terrortámadásnak köszönhetően? – ment csak fel 1,1-1,2 dollárra. A böhöm nagy üzemanyagtartály miatt mindössze 7-8 alkalommal kellett tankolnom.

No és mi ebben az érdekes, kérdezhetnéd kedves barátom? Hát csak annyi, hogy minden alkalommal más volt a tankolás „ceremóniája”. Majd beleőrültem...

A két normális helyzetben vagy kihívtad a kutast, vagy tankolás után bementél hozzá fizetni. A kacifántos esetben előbb fizettél, majd a kút a leperkált dolcsinak megfelelő benzint adta ki. Egyes kutaknál be kellett állítanod egy kütyün, hogy hány dollárért, másoknál hogy hány litert akarnál venni, majd a kutasnál fizettél. Hol készpénzzel, hol kártyával, amit néha már a kútnál le kellett húznod. Ilyenkor mindig csak kerek számot adhattál meg: a „tele kérem” opció ismeretlen.

Az előbbi eseteket még variálhatod. Viszont a legszörnyűbb az volt, amikor egy számlálón beállítottam és kifizettem már a 10 bakot (buck = dollár) – és nem történt semmi: a töltőpisztoly meghazudtolta a nevét. Méltatlankodásomra kijött a kutas és megkért, hogy ne rugdossam a kütyüt, majd egy külön tuskószerű – rá hasonlító – fémbizgentyűt lebillentve a kívánt nedű csak áradni kezdett a tankomba.

Így hát a magyar szólást módosítom kellett: ahány benzinkút, annyi szokás...

Helyrevaló „hazai” vörösbor és félresikerült lazac

Az ikercsúcsról pár kanyar után már rá is hajtottunk a Golden Gate-re, amiből így alulnézetben szinte semmit se láttam, kivéve a távolabbi tartóoszlopot. Túloldalt Sausalito városkája fekszik, ahol érdemes pár percre lehajtani a kikötőbe. Telis tele van drágábbnál-drágább méretes jachtokkal, egyébként Balatonfüredre emlékeztet a partot kísérő sétány árnyas fáival. Innen kitűnően látszik Friszkó sziluettje, bár abból ilyen szembe-fényben nem sokat láthatsz.

Az első benzinkútnál tapasztalhattam, hogy mennyire készségesek az amerikai zsarvak. A Napa-völgy felé vezető útról érdeklődtem egy elégszéles, alig kétméteres keki-egyenruhás motoros pofánál. Merre kellene indulni?

Széles kitárt-karú gesztussal tájékoztatott: A fülem se tudja. Lehet, hogy ő más szót használt, de „f" biztosan volt benne.

De már vár is bennünket a kaliforniai borvidék, Sonoma. Első utunk a városkába vezetett, ahol furcsa diskurzusom támadt a helyi pékségben. Éppen delet kongatott a gyomrunk, amikor is egy francia sütödét fedeztünk fel, ahol igen finom, ropogós, szinte brüsszeli (jobb, mint a párizsi, amúgy a croissant-ja is) bagettbe botlottunk.

Vettünk is belőle jó pár darabot. Mire körbesétáltuk a kedves kis teret, az adag elfogyott. Erre újra betérve az üzletbe azzal találtam kezdeni a mondanivalót, hogy ezzel a bagettel valami baj lehet, merthogy olyan gyorsan fogy... Ebből a fiatalocska szentem, az eladójánka csak azt értette, hogy reklamálok. Hívta a főnököt, az érettebb hölgy pedig már vidáman nyugtázta a „panaszunkat" és némi kedvezményt nyújtva ellátott minket újabb adag ropogtatni valóval.

Többször megerősített hírek szerint Kaliforniában a valódi szőlő termesztését – noha előtte is voltak ott lőrét produkáló tőkék – a mi Haraszthy Ágostonunk honosította meg még 1848 előtt.

Ezt a Napa völgy bejáratánál állított szobra és az embermagas hordóra vésett neve is alátámasztja: ő a kaliforniai szőlők apja, napja, napája. Amikor megtudták a róla elnevezett borpincében, hogy mi is magyarok vagyunk, szimpátiával fogadtak minket, de kedvezményt nem kaptunk.

Az aggteleki cseppkőbarlangnál alig kisebb pincében ingyen kóstolhattunk meg háromféle bort. Megrendelhettem volna egy fadoboznyi (hat flaska) itókát azonnal is 300-tól 4500 dollárig, vagy beiratkozhattam volna örökös klubtagnak, akinek évente négyszer küldenek egy rekesszel a világ bármelyik tájára pár ezernyi buckért. Ezt a bucklövést valamiért nem követtem el.

(Egy másikat igen. Aminek az eredményeként elkönyvelhettem, hogy a széllel szemben... még a magyaros Napa völgyben is megfogadandó tanács.)

Végül nem is ott, hanem a városkában lévő boltban vásároltunk egy 50 dolláros príma száraz vörösbort. Azt se magunknak: estére Gyulához voltunk hivatalosak.

Új átmeneti otthonunk felé döngetve az Öböl-hídon mentünk át, ami alig 10-12 kilométeres. Olyan, mint egy hullámvasút: nemcsak jobbra-balra, hanem az alatta áthaladó hajók miatt föl-le is kanyarog. A friszkóiak többre tartják ezt a technikai remekművet, mint a nagyon látványos, de kicsit fölöslegesnek vélt Golden Gate-et.

Búcsúesténk féloldalasra sikeredett. Nemcsak azért, mert Gyula tönkretette azt a gyönyörű, sokkal többre hívatott ötkilós lazacot: összevissza olajozta, majd leégette. Ez volt a kisebbik baj, mert voltak igazi finomságok is. Nekem nemcsak fájt, hanem gyanús is volt, hogy Gyula nem fizette ki a friszkói szállásunkat, pedig megígérte. Más jelek is mutatták, hogy addigi baráti viszonyunk változóban van. Nem akarván elrontani a hangulatot, társaimnak nem említettem a dolgot.

Szállásunk a Vagabond hotelben volt, amely korábban már adott nekem otthont. A név jelentését bizonyára ismered (csavargó). Ne habozzunk tehát, vágjunk bátran a további kalandokba. Ha megengeded, utoljára még üljünk kicsit ki oda a partra, bámészkodjunk el a túlparti izgő-mozgó repülőgépeken, kapjuk be ezt az utolsó pohár bort... Holnap majd úgyis mindent mást és másként fogunk látni.

Yosemite National Park

Egész kirándulásunk során csak kétszer tévesztettem el az utat: most, az autós kaland legelején és sokkal később Anaheim-nél, szinte az út legvégén.

A sivatagos tájakat kivéve végig kétféle látvány szegélyezte az utunkat:
A szürkés aszfalttal és sárga csíkjaival jól harmonizáló zöld fenyők sora.
Másutt a kőtömbök, amiket Ila csak „az Öcsi vörös sziklái" titulussal illetett.
Az úttesre rásimul a kocsi: nem zökken sehol se kátyúkba, de a vezetési élmény érdekében ide-oda kanyarog.

Az út közepén a két sárga csík azt jelezné, hogy tilos az előzés. Fölöslegesen, mert erre alig halad jármű, mindegyik vezetője józan és egyiknek se jutna eszébe vad manőverbe kezdeni. Viszont a sok kanyar szinte elringat: nem is jó itt tempomatra váltani, mert még elalszol.

Többször találkoztunk kiégett erdőrészekkel, amelyek ott, ahol a közelükben nem élnek emberek, nem természeti csapások. Ezek a természetes erdőirtások megfelelő gondozás mellett a megújulás zálogai. A nem viharos erdőtüzek a nagyobb fákat nem pusztítják el, sőt, mint alább látni fogjuk egyes fajoknak nem is ártanak.

Irány a Yosemite Nemzeti Park, az első a megcélzott látnivalók sorában.

Sajna csalódás ért minket; szerencsére az első és utolsó az egész kirándulás során. Esőhiány miatt a völgy sok tucatnyi vízesését „kikapcsolták". A kép tetején minden egyes bevágásnál egy-egy zuhatagot kellett volna látnunk, de semmi nem mutatkozott.

Társaimat nem vigasztalta, hogy ittjártamkor több méteres sugárban dübörögtek alá a vízesések.

Most a jobb oldali fal mentén az erdei ösvényen abban a reményben captattunk előre, hogy valahol csak működik a szolgáltatás. Végül egy soványka kísérletnek örülhettünk: a hegy peremérőll fehéres pászma pergett alá, azonban a magaslat közepére hullva az is szertefoszlott.

Így hát tekintetünk inkább bal felé kalandozott, mert ott legalább láthattunk egy kevéske vizet: a vékonyan csörgedező patakot.

Csakhamar egy kis tisztásra leltünk. Egy fahíd alatt csorinkázott át a csendes csermely. Ha már itt járunk, nem hagyhattuk cserben. Talán térdig merülhettünk a patakocskába, de az is vigasztalt. A híd másik oldalán kunyhók sorakoztak. Lám, mi csak egyetlen napot szántunk rá, míg ott egy egész tábor küszködik ezzel az érthetetlen szárazsággal.

Nem sok emberrel találkoztunk. A kemping nyitott ablakú-ajtajú faházacskáiba viszont bekukkanthattunk. Mit mondjak igen szerény, mondhatni nomád, de azért kényelmes volt a berendezésük. Viszont legalább a toalettben nem volt szárazság... A közért kínálatától nem ájultunk el, de az üveges – európai mintájú – Heiniken úgy tűnt, hogy valahogyan csak-csak pótolja a víz hiányát.

Közben beesteledett és még meg kellett találnunk a szállásunkat Fresno-ban. A Knigths Inn motel helyét a netről leszedett vázlat mutatta. De ki a fene gondolta volna, hogy a városka szélesebb, mint Pest? A motel a városbejárat túloldalán volt. Pár kilcsi után aggályaim támadtak. Beálltam a benzinkút melletti közérthez. Az ilyenek beltere számomra mindig sötétnek tűnt, mégis valamiféle felvilágosítással –nomeg rágcsival – szolgálhattak: az irány jó, ne csüggedjenek, itt van ehelyt.

Mond csak, te nem voltál még úgy, hogy a fenébe kívántál x darab kilométert? A közvilágítás nem volt valami fényes, az ehelyt meg székelyes távolság-becslésnek bizonyult: „csak" öt-hat kilométernek. Ha jól emlékszem aznap este a vacsizás utáni szkópajáték valamiért elmaradt...

King's Canyon és Sequoia National Park

Tudod vannak, akik gyufacímkéket, mások bélyegeket, ismét mások aláírásokat gyűjtenek. A mi gyűjtőszenvedélyünk tárgyai a nemzeti parkok voltak. Jártunk vagy húszban: de ne haragudj, leltárt nem készítettem róluk.

Egyébként is nehéz lett volna, mert az egyikből szinte átmenet nélkül kerültünk át a másikba. A Sequoia előtt is a Kings Canyonban jártunk. A park kedves hely, közepén egy szép kis tengerszemmel, de nem különleges. Itt találkoztunk az első sequoia fákkal, köztük egy olyannal, amelynek az alján egy két ember magasságú kiégett üreg volt.

Ez a fa nem tévesztendő össze a magasabb, de sokkal karcsúbb óriásfenyővel. Nem árt neki a tűz: sőt a meleg hatására kezdi terjeszteni a magvait. Az is meglepő, hogy gyökerei csak pár méterre futnak a felszín alatt. Ezért kerülni kell a felső talajréteg lepusztulását és a fák sok felé el vannak kerítve.

A sokféle érdekesség között említendő, hogy az úton fekszik egy olyan kidőlt sequoia, amelynek a kivájt belsején az ekhós-szekér is át tudna hajtani. Bár ilyesmi nem volt éppen kéznél...

Amíg te bámészkodsz, addig a többieknek elmondom, hogy végig 1000 méternél is jóval magasabban gurult a kocsi. Jobbra zöld, balra hegy, kanyar. Balra hegy, jobbra zöld, kanyar. A kocsi orra hol jobbra, hol balra billen, de nincs értelme számolni a fordulókat, hiszen az egész vezetés egyetlen nagy szlalom. Az út mentén eligazító táblák figyelmeztetnek, hogy a kocsit melyik fokozatban célszerű vezetni. Meg arra, hogy az adott szakaszon milyen védett ez-meg-az található: óvjad őket. És

persze arra is, hogy ne etessed a fekete medvét se a mindig zárható szemetesláda vagy -kosár mellé tett ételmaradékkal, se közvetlenül magaddal.

A nemzeti parkok bejáratánál házikó áll, ahol vagy kell fizetni (egy kevéskét), vagy sem. Mindegyik mellett, no meg a jól kiépített erdei ösvényeket kísérve is, szép színes eligazító asztalokról ismerheted meg a park nevezetességeit. Egyik sincs összetörve vagy összefirkálva. A parkolót kísérő zárt szekrénykékben találsz eligazító prospektusokat, azokból se vesznek el a kelleténél többet. Elszórt szeméttel pedig még véletlenül se találkozol, ahogyan hangoskodó alakokkal, csoportokkal se. Ez itt valóban a természet lágy és csendes öle.

Csak el ne feledkezzek a Kings Canyon két további nevezetességéről!

Az egyik a sör. Kétfélét is vettem belőle: egy márkásabbnak látszót és egy hétköznapibbat. Majd a kocsiba szállva ezt mindjárt meg is kóstoltam, a másikat Gabinak kínálva. Egyszerre csak harsány kacajra fakadt. Mint kiderült, neki vettem az alkoholmenteset, magamnak pedig a valódit. Hihi, máskor még furcsább volt a választék, de arról majd később. (Tudnod kell, hogy odaát 8 ezrelék a megengedett vezetői alkoholszint. Ezért nem vétettem a közlekedési szabályok ellen.)

A másik az első találkozás a Nagy Kaliforniaival. Mármint a társaimé, hiszen a számomra már nem volt ismeretlen. Az NK az ottani méretes (negyven centis!) salátás szendvics, amiben lehet ilyen hús, olyan csirke, vagy amolyan hal: az apróra vagdalt és igen finoman fűszerezett gyöngyhagyma kilója egyikből se maradhat el. Bármit fizetek annak, akinek a szája szélén nem bukik ki egy vagy két kockája. Mi persze közös megegyezéssel négyfélét kértünk, már csak azért is, hogy csipegetve a másikéból többféle ízt kóstolhassunk. Amivel hasonlítottunk a bennszülöttekre, mert az amerikaiak hajlamosak egymás tányérjából válogatni.

Míg én itt fecserészek, a Kings kanyonból csendesen átcsorgunk a Sequoiaba. A sequoia fenyők legszebb példányait az amerikai tábornokokról nevezték el, bár nem mindegyik érdemelte meg ezt a tisztességet. A legmagasabb fának, a „föld második legnagyobb élőlényének”, amely a Sherman nevet viseli, pár adata a következő:

Tömege:	1.256 tonna
Magassága:	83,8 méter
Alapkerülete:	31,3 méter
Maximális átmérője:	11,1 méter
Átmérő 60 méteren:	4,4 méter
A legmagasabb ágé:	2,3 méter
Első elágazása:	40 méter
Térfogata:	1.486 m^3

Mint Gabi megjegyezte, derékban leginkább ránk hasonlított.

Az óriásokon és a kidőlteken kívül találkoztunk tőből kivágott példánnyal is, amelynek földön fekvő hatalmas korongja nagyobb volt minden malomkeréknél. A fák átlagos életkora nem túl magas, ámbár itt egy cirka 6 méter magas metszeten az évgyűrűk 2.500 évet sejtettek. Külön jelölték azt a gyűrűt, amely Jézus születése évének felelt meg. Ez a fa nyolcvan tüzet vészelt át, amit a feketés gyűrűk mutattak.

A parkolóban elbeszélgettem azzal a motorossal, akinek a gépe innen Kalocsáig ért és kütyüinek a felsorolása betöltene egy lexikont. Szerintem sokkal többe került, mint a mi bizonyára nem túl olcsó kocsink. Volt azon minden, nekem csak egyetlen dolog hiányzott. Meg is kérdeztem tőle azonnal: mondja, szomszéd, és hol van a fürdőszoba ajtó? A kétméteres, bajszos, bőrruhás hobó egy pillanatra meg akart

ölni, úgy meredt rám a bájos szemeivel, majd nagy-nagy csörgést hallottam: leesett a tantusz. – Ahhá... úgy érti, hogy jó a járgányom?

Szokás szerint későn és dögfáradtan estünk be szálláshelyünkre, Bakersfieldbe, a Best Western Inn motelba. Eddig még nem is mondtam, hogy mindig olyan helyet választottam, ahol úszómedence is volt. Általában Györgyi és Gabi lubickoltak, míg Ilácska pihent, én meg a programot nyüstöltem.

Most azonban mindezzel várni kellett, mert elfelejtettünk kaját venni. (A reggeli többnyire a szállásbér része volt, a vacsora viszont sohasem.) Gáborral nyakunkba szedtük a lábunkat, mert a motel közelében egy szál közért se volt. Végül hosszas séta után – ahalyt, ahogy a székely mondja – egy lerakatfélét láttunk meg, ahonnan többen élelmiszeres csomagokkal jöttek ki.

Bementünk. Hát ez nem a Red Owl volt (egyik kedvenc közértem). Raklapokon hevert pár zsák liszt, ott egy-két üveg olaj, itt kimért vaj és amott kilós hálókban szalámivég. Ezaz, csaptunk le rá. Három dollárért egy kiló alkalmi vétel.

– Jeggyel tetszik fizetni, vagy – khmm, talán inkább készpénzzel? – nézett végig rajtunk a pénztárosnő, aki nemigen tudott besorolni bennünket a rongyosruhás, babakocsit tologató beteges külsejű asszonyok, a félmeztelen lurkókkal ordibáló csajszik, a barna zacskóból pocsék minőségű whiskeyt szopogató fél-tiszta egyének közé. Hát kiderült, hogy a hajléktalanok ellátójába keveredtünk, ahol jegyre lehet olcsó ennivalókat kapni és olyan tízdollárost, ami a kezembe akadt, talán az egész környéken még senki se látott.

A szalámivégen volt némi tartalmasabb eleje is, a kimért vajhoz és a nem is olyan száraz kiflifélléhez eléggé jól passzolt. Felejthetetlen bakersfieldi steak feledékeny magyar marha módra...

A szegény magyar túrista nehéz élete

Talán nem érdektelen kicsit kitérni az életmódunkra. A napközi munkamegosztás igen egyszerű volt. Utazáskor én vezettem, Gabi filmezett, a hölgyek pedig a hátsó ülésen léhűtők módjára darvadoztak. Vagyishogy söröket hütöttek, szendvicseket preparáltak művészi, sőt ehető módon stb.

Valamelyik közértben vettem egy hütődobozt. Jégkockát a benzinkutaknál és a motelekben ingyen be lehetett szerezni. Szóval az uzsi hamar készen állt a boltokból beszerzett finom péktermékekkel, felvágottakkal, sajttal, mustárral, kecsappal, meg mindenféle zacskós fűszerekkel és rágcsikkal.

Meg kell említenem a hitetetlen figyelmességet. Ilácska érzékeny volt bizonyos tartósítószerekre. Ezért a közértben és az étteremben mindig rákérdeztünk arra, hogy a vásárolt termék, illetve az ebéd tartalmaz-e olyasmit. Soha nem morogtak emiatt, készségesen segítettek a kiválasztásban és így szkópa-partnerem mindig megkapta a megfelelő vegymentes ételt. Utunk egyik legnagyobb sikerének tartom, hogy Ila ételekkel kapcsolatos hazai panaszai Amerikában megszűntek.

Az egészséges alvás elképzelhetetlen pár parti szkópa nélkül, és a vele járó apró veszekedés csak átmenetileg pezsdíti fel a vért. Az esti olvasást mellőztük, kivéve a hölgyek által búját útikönyvet. Sohasem igényeltem, hogy legyen a lakóegységben tévé, de persze mindig volt, bár csak Ila kapcsolta be olykor-olykor.

Ez az elítélendő negligálás a következő napon meg kellett, hogy változzon...

Halálvölgy – Nomen est omen (szeptember 11.)

Kocsink a 80 kilométeresre állított lábkímélő tempomattal békésen ballag. Ez a sebesség prímán bevált: fékezni és előzni ritkán kellett.

A panoráma kezd egyhangúvá válni. A változatos vöröset, zöldet és itt-ott sárgát egyre inkább a sivár homokszín és a szürke árnyalatai váltják fel. A le-föl hullám-vasút egyre alacsonyabb és kopárabb domboldalak között visz minket és az erdőket ritkás ligetek, majd csenevész bokrok váltják fel. A tetőre érve a táj kitágul és egy jaj-istenem-de-hosszú-és-meredek lejtőn lecsusszanunk – a sivatagba.

A Death Valley-be, a Halálvölgybe érkeztünk. Nevét sivárságáról és arról kapta, hogy a Kaliforniába tartó aranyásók közül itt sokan halálra szomjaztak. Mert csak négy dolog található itt: homokdűne, kőkolonc, sörög és érchalom.

A homokkal kezdtük. Az ötven fokos száraz hőségben megálltunk az egyetlen közértnél, ahol üdítőt lehetett venni. De atyám, mire kinyitottad az üveget, az szinte ki is szikkadt... Lehetelen volt öt percet a kocsin kívül lötyögni.

Aztán ráleltünk az oázisra. Az úszómedencéjében nem pancsikoltunk, viszont betértünk az ottani bányakiállításra. Valaki ugyanis meglátta a lehetőséget ebben a nagy sivárságban is és kiaknázta úgy a glaubersót, mint a felszínen bányászható színesfém-halmokat (a kép baloldala). A múzeum udvarán bányaeszközök hevernek (a kép jobboldala), a benti tárlók meg csodálatos ásvány-kiállítással büszkélkednek.

No és mit gondolsz, ki teremtett a semmiből is értéket? Hát – ha jól emlékszem – Almási gróf, bár ez nem az a beteg angol volt, akinek gyógy írre lett volna szüksége.

Az oázis után pár kilométerrel glaubersó borítja a tájat az úttól jobbra. A hely neve „Az ördög barázdái”, ahol a térség negyven-ötven centis, hatalmas fehéren-sós rögökkel van telehintve. Azokat felszántani bizony csak az ördög lehetett képes.

Az úttól balra a sátán karmai által össze-vissza szaggatott sziklaoldal egyetlen síma felületén, 173 méter magasan egy fehér táblácska tájékoztat, hogy ott húzódik a tengerszint. Mélyföldön járunk, a hangulat pedig hamarosan még mélyebb lesz...

A fiatalokkal szemben mi beszélgetni is szoktunk. Ezért csak ritkán kapcsoltam be a kocsirádiót, főleg az időjárást firtatva, néha meg egy kis country-zenére vágyva. A hírek nemigen érdekeltek. Meg aztán a rádiózás itt sok türelmet igényel, mert a számos kis helyi adó parazsai közül úgy kell kikaparni a neked ízlő hírgesztenyét.

Lám ez is milyen csacsiságot művel. Valami ízléstelen színjátékot közvetítenek, amelyben lebombázzák a New York-i ikertornyokat. Vagy nem is? Hangoljuk csak élesebbre a kütyüt! Micsoda otromba vicc: méghogy repülőgép robbant a toronyba?

Lassan, igen lassan állt össze a tudatomban a kép, a hír, az információ: ez nem színházi közvetítés, ez nem morbid kabaré, ez élő híradás a történésekről. Úristen: megtámadták az amerikai idolokat! De minden zavaros volt, akkor még nem is négy, hanem öt repülőgépről beszéltek, vagy többről és a sorsuk is tisztázatlan volt.

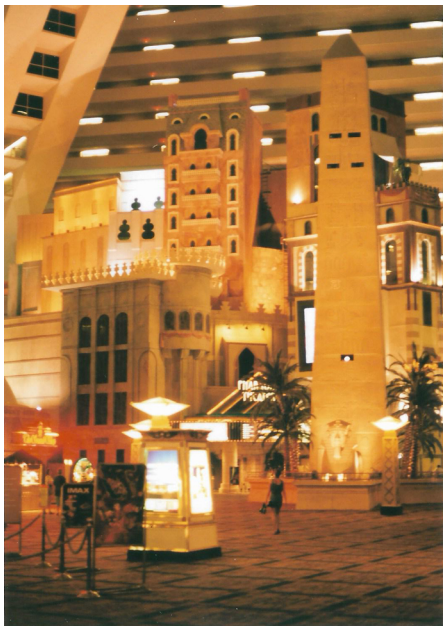
Las Vegas-i vegetálás

Pislákoló fények alatt kanyarogva kúsztunk be a hazárdjátékok világfővárosába, majd a fények fölénk erősödtek, ahogyan dél felé tapogatóztunk. A (fény)zászlók félárbócra voltak eresztve, de más jele nem volt a tragédiának.

Egész utunknak ez volt az egyetlen pontja, ahová nem foglaltam szállást, hiszen itt mindig szokott lenni szabad hely. Így hát födelet kellett keresnünk a fejünk fölé. Az előző utam idevágó részletére rosszul emlékezve a Tropicana motelt kerestem, de helyén a Tropicana hotel reklámja világított a magasban. Nem volt szabad helyük, ami az 50 dolláros tarifa mellett kész szerencse volt. Node akkor hová?

Valahogyan átkeveredtem a Las Vegas Budáját és Pestjét elválasztó talán húsz méter széles folyócska – kloáka? – túlsó oldalára. A Parkway Inn nem túl hívogató egységében rejtélyes sötét lépcsőkön és fordulókon tapogatózva végre a szobánkba jutottunk. Letöttyedtünk és rögtön dolgunk is támadt a vízzel és a csatornákkal.

Azért a tényleg vacak motel úszómedencéjét Györgyi és Gabi nem vetette meg. Ilácska – aki velem szemben nem sörre, hanem hírekre szomjazott – a TV-csatornák között válogatott. Én viszont a fürdőcsap által okozott pocsolyában tapicskolva be kellett, hogy lássam: a szerelési tudásom nem elegendő. A kihívott – és meglepetésre meg is jelenő – szerelőnek se volt az, de őt legalább fizették azért, hogy a javítást mímelje. Mivel pedig nem a padlón fürödni jöttünk ide, eldöntetett, hogy másnap új szállást keresünk: szárazabbat, tisztábbat.

A szállásunktól nem messze állt a Piramis. A kívülről sötétszürke óriási gúlához szökőkutak, virágokkal övezett medencék, egyiptomi szobrok és sztélék között kanyargott az út.

Odafent a magasban erkélyek futnak körbe és vezetnek az exkluzív hotelszobákhoz. Van belőlük sok tucatnyi, de egyik se a pénztárcánkhoz mérve.

Odalent Tutankamen mozija csak az egyik volt a hasonló egységek közül. A sok étterem pedig csak a végső célt: a pénzköltők csalogatását szolgálta.

A földszinten a szobrok, installációk, vitrinek mind-mind Egyiptomra emlékeztettek, de mondani se kell, hogy ez csak körítés. A főmenü a több ezer nyerőgép kavalkádja. Nem rontottuk el egyiket se hozzá nem értő magyar kezekkel.

A Piramisból éjszaka fénycsóvák pászmázták az eget. Nem volt ez hívogató jel a terroristáknak...?

Másnap csöbörből vödörbe kerültünk, mármint nem uszodába. Na jó, a Motel 6. apartmentje egészen kedveske volt, viszont a medencét éppen karbantartották. Négy fószer három nap alatt nem volt képes kifesteni, holott én egyedül egy nap alatt megtettem volna... Node sebaj, a hangulatunk hamar helyrerázódott.

Vegasban minden utcasarkon más hivalkodó látvány szólít meg, annyira, hogy elsőre még az MGM felirat se esett be. Csak amikor a sarkon álldigáló hatalmas (egyébként rettentően snassz) oroszlán elé értem, akkor ötlött fel a régi vicc:

– Hány szót tudsz angolul?
– Négyet.
– Úgymint???
– Metro, Goldwyn, Mayer – ja és hrrrr.

Sétálunk a főutcán. Történetesen nem vesszük meg a kilencvenezer dolláros Ferrarit, amit kevésbé piros Maserati és Porsche társai mellett „olcsón" dobnak hozzád. Nem félsz attól se, hogy a fejedre esik az emelet sarkán díszelgő Harley-Davidson. És persze csak szükségből ragadod meg a bejárat coca-colás üvegből készült kilincsét: nem innivalót kívánsz, hanem éppen ellenkezőleg.

Mindenfelé elszórakoztat valamilyen, az örök gyermeki fantáziára apelláló látvány. Volt itt mini Párizs (elfogadható), kis Velence (tűrhető), imitált New York és London (feledhetők). Az óriási hullámvasút pedig most sem hatott vonzóan rám.

Mindebben rengeteg pénz van, mert a látogatók többsége – a saját hiedelmeivel szemben – veszít. Az „olasz negyed" mögött régen állt egy 20 emeletes több száz szobás hotel. Lerobbantották, hogy a helyén kétszer akkorát építsenek.

Persze, hogy a kísértés engem se került el! Visszafogottabb barátaim, Ila és Gabi a sétát választották. Én meg bevettem magam egy „bűnbarlangba", felülve a pultra azzal az elhatározással, hogy aztán maximum 20 dollár...

Miközben a blackjack-et próbálgattam, őnagysága nézelődött és a narancslevét szopogatta. Azt a körbejáró – hmm – légies öltözékű hölgy bolti áron kínálgatta, ahogy a sört is.

Az eredmény várható volt. Féldolcsis alapon háromnegyed órá alatt nyertem tizenöt dollárt, majd öt perc alatt mindet elveszítettem. Ideje volt hazafelé ballagni.

Jé, ez meg mi? Maradjunk abban, hogy Aladdin palotasora.

Odabenn bóklászva a délies-keleties házikók és terecskék – figyelj csak, az ott nem a córdobai Alhambra? – között, csak megéheztünk, éppen szemben egy kalóz harcra kész hajójával.

A hatalmas terem közepén az a kis szeszélyes alakú tavacska nem keltett nagy figyelmet, bár a partján volt egy furcsa felirat: vihar pontosan ötkor.

Hülyeség, ki figyel rá! Inkább harapjunk egyet. Mármost nem fogod elhinni, de a nápolyi lecsó ugyanúgy megdolgoztatja az ízlelőbimbóidat, mint mondjuk a ceglédi. Társaim se voltak elégedetlenek az olasz étterem príma választékával.

De nem hagytak minket békésen emészteni. Pontban ötkor megdördült az ég és olyan vihar támadt, hogy ihaj. Bent, a zárt térben. A szél süvített (csak a hangja), az eső záporozott, de valahogy mindig betalált a terem közepén lévő kettős tavacskába. Mellette vagy a hídján állva egy szemernyi nedvesség se ért.

Még megcsodáltuk a többi közel-keleti és észak-afrikai épületimitációkat, majd hunyorogva a napfényre léptünk. Érdekes, de kint nem esett...

Hááát... Mi tagadás, Las Vegas se tagadhatja le, hogy Amerikában van! Délelőtt a főúton rikító fényűzésben ballagtunk észak felé, majd hazafelé a látnivalók mögötti utcán baktatva sápadt nyomor fogadott minket. Ugyanúgy elhagyott telkek, részben rozsdás drótozattal elkerítve és ugyanúgy utcakölykök kotorásznak a misz-mászban valami használható – élelem? – után, mint New York nyomornegyedeiben.

A motelban tudtuk meg, hogy a helyhiánynak a légi közlekedés teljes leállása volt az oka. Sokan csak átugrottak volna ide egy kis pénzt elverni, de itt ragadtak. Én ugyan nem bántam már azért sem, mert a motelhez közel volt egy repülőtér telis tele kisebb-nagyobb magángépekkel, és nem hiányzott a bűzük meg a dübörgésük.

Zion National Park

Másnap a kanyonok földjére indultunk. ”75-ös ittjártam óta a turizmus jócskán fellendült, ami nem mindenütt járt kedvező hatásokkal, de itt kivételesen igen.

A parkba most nem hajthattam be. Kis elektromos buszra kellett ülnünk, amelynek 15-16 megállója volt és az ingyenes járaton azoknál tetszés szerint fel és le lehetett szállni.

Az egyre jobban összezáródó kemény vöröses falakon itt is, ott is alázúdultak azok a vízesések, amelyeket a Yosemite-ben annyira hiányoltunk.

Kétszer szálltunk ki bámészkodni, a kanyon végén is, 2.500 méter magasan a Sinawava templom sziklánál.

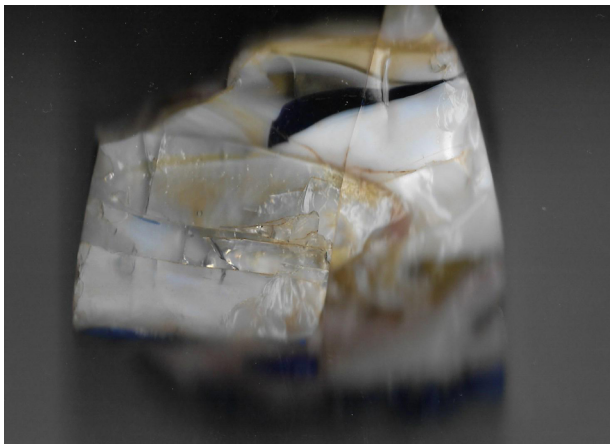
Gabi immár elégedetten csettintett, miután a völgy közepén csordogáló patakban megmártogattuk a kezeinket.

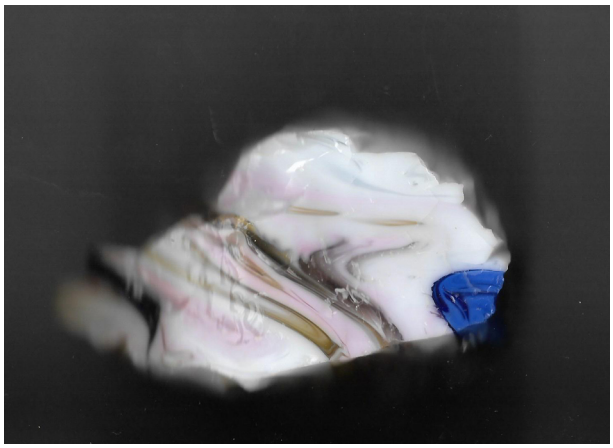
A Zion környéke bővelkedik ásványi lelőhelyekben, azonban a kincseket csak a hivatásos tolvajok szedhetik össze a zsibárusoknak, téged megbüntetnének.

A vásári asztalokon úgy kínálják a féldrágaköveket, a csiszolt és nyers darabokat, mint a Fény-utcai piacon a répát. Csak jóval neveletlenebbül. Amerikában először és utoljára itt tapasztaltam unott közönyösséget: ha kell, fizesse meg, ha nem, táguljon... Nos a mi tágulási együtthatónk magas volt.

Vettünk ugyan pár darabot, de később és másutt. A hihetetlen forma-, méret- és színgazdagság elkápráztatott. Meg persze az árak is. Azért megmutatok neked egyet, amiért – ha jól emlékszem – nyolc dolcsit adtam ki.

Amint látod egy ilyen ásványt beszkennelni nem is olyan könnyű dolog (baloldalt elölnézet, jobboldalt alulnézet).

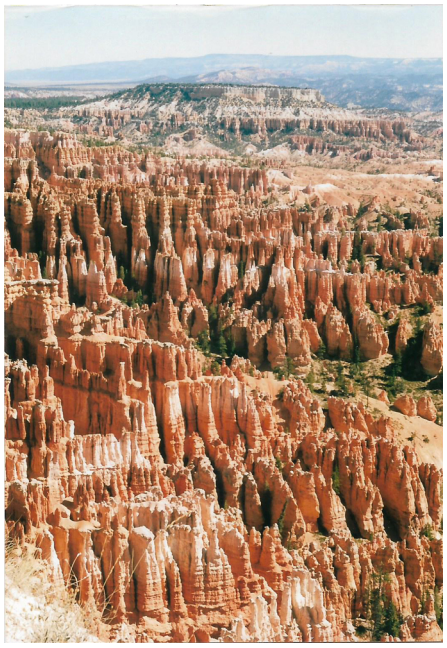

Sajnos kevés volt az idő. Talán a programban nem szántam eleget a helynek. Talán azért, mert már láttam. Mindenesetre csak futtában csodálhattuk meg azokat a csodálatos vetüléseket, amelyeknél a piros-arany palarétegek ferdén egymásra halmozódnak, az egyik picit rózsaszínűre sápad, mint az ujj, amikor a másik nyomja, az utóbbi pedig kvázi bocsánatot kérve egy kósza vörös virágot tűz a kettejük közé: legyen béke. Ezt nyugtázza vissza a rés előtt heverő gyíkocska is.

Ilácska gyorsan rátalált „az Öcsi rózsaszín hegyei" kifejezésre. Ahogyan a kocsi a nóziját jobbra-balra billegtetve egyre feljebb slamposkodik, mint a zsákmányért szimatoló róka, az előbbi tájra jellemző szürke hegyek eltűnnek és pirosasra váltanak, újabb reménnyel biztatva minket. Sikerrel, hiszen például az állandó emelkedést szinte észre sem vesszük.

Bryce Kanyon

Minden csúnya táj egyforma módon randa, de minden szép vidék a maga módján vonzó (parafrázis az Anna Karenyina bevezető soraira). Nem óhajtom a nemzeti parkokat a látvány szerint rangsorolni, de tény, hogy bennünket leginkább a Bryce bűvölt el a Grand Kanyont is megelőzve. Mindjárt meg fogod érteni a miértet.

Egy kis előzetes a látnivalóból.

A kanyon egy hatalmas méretű – átmérője 80 km – tálra emlékeztet, amit három oldalról furcsán csipkéznek a vörös-sárga eső vájta sziklaoszlopok.

Ugye láttad a kínai terrakotta katonák hadát? Nos, szorozd meg az alakok számát százzal, méretét és szépségét szintúgy. Készíts egy színes arénát, a Kolosszeum mintájára oválisan, majd képzelj bele tucatnyi terepasztalt csatajelenetekkel, szerteszórt várakkal. Például tőled jobbra áll egy magas erőd, kapuval, bástyák sorával és az orman körbe-körbe álldigálnak a védők. Balra meg a domboldalon öt vonalban állnak a támadók, még egy-két lovast is felfedezhetsz közöttük.

És képzeld, ez csak egy a környező eddig még feltáratlan 20 kanyon közül. Mintegy 20-30 km-es peremén kilátópontok segítik az ismerkedést..

Csak egy apró hibája volt, az is emberi.

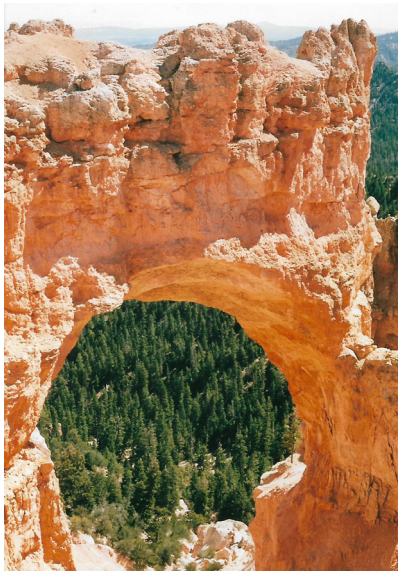
Nemigen gondoltam arra, hogy a mormonok földjére keveredtünk és még kevésbé arra, hogy ők (állítólag) absztinensek. Szárad a benzintankunk, szárad a torkunk és nini, ott egy tájékoztató tábla, de nem a benzinről: az utolsó serkút – azaz sört is áruló közért – 10 kilcsire van előttünk.

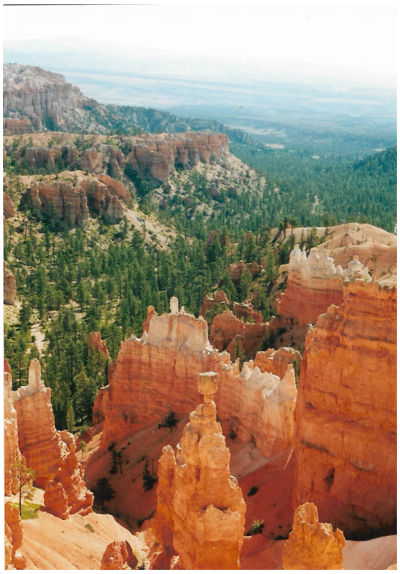
Az információ erősen féloldalasnak bizonyult, mert egyrészt nem szólt a másféle szeszek teljes hiányáról, másrészt csak két ócska dobozban lötyögött valami iható.

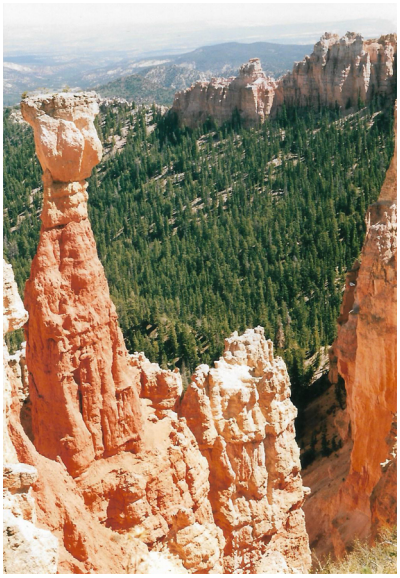
Nem akarok dicsekedni, mert végülis véletlen volt, hogy nem a fenti faluban, hanem egy lenti kies helyen foglaltam szállást. 2.300 méter magasan, amire csak később gondoltunk.

Hja, a szomjúság nagy úr. Amíg a hölgyek berendezkedtek, mi feltekertünk a városkába, annak is a csicsás szállodájába. Mintha angol focidrukkerek lepték volna el. A nem túl világos hatalmas előtérben óriási a nyüzsgés, bentebbről pedig előtört valamiféle zenének vélt dörömbölés. Hogy' pihenhettünk volna ott?

A zsúfolt és zajos bejárattól balra volt egy kicsinyke odu, amely méretében és hangulatában a magyar trafikokra emlékeztetett. Kiderült, hogy elfogadható áron bort is tartanak, bár erősebbel nem szolgálhattak. Nem is kellett.

Viszont kuckónk, a Motel Bryce Resorts kellemes meglepetésekkel szolgált. Odabent valódi fából készült, szolidan barokkos mahagóni bútorzat fogadott, magas és széles dupla-ággyal. Az asztalon akár két társaság is szkópázhatott volna.

Kinéztem az ablakon és egy párába burkolózó építményt láttam, de nem az volt a konyha: teának egyébként is sok lett volna a felszálló gőz. No az volt a szép méretes uszoda, aminek nemcsak a langyos vize volt hívogató, hanem a kínálása is. Mindig megkérdezték, hogy mikorra fűtsék be. Hát nem aranyos?

Pedig idefent nincs is eredeti csapvíz. A WC-ben is mesterséges tisztítószer folyik helyette. Az itteni toalettmegoldás érdekes, mondhatni meghökkentő. Lehúzáskor az addig félig vízzel teli csésze erős hörgő hangot ad (elsőre ijesztőt, hogy hátrahőkölsz) és egyetlen mély slukkal beszívja a tartalmat, mint illetlen gyerek a reggeli kakaót.

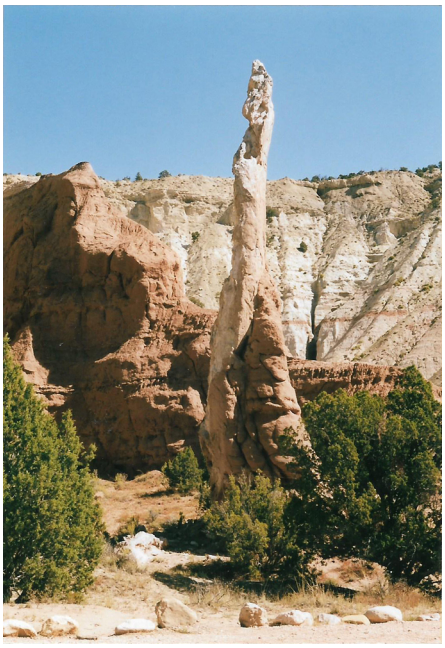
Három feledhetetlen estét töltöttünk itt. Kétszer is végigfurikáztunk a kanyon peremén, meg-megállva a fontos kilátópontoknál. Mindenütt szép és jól elrendezett tablók mesének a látnivalókról. Az apró szürkemókusnak is tetszenek, akik az ujjad felé kapdosnak: szívesen kikapnák belőle azt a kis kenyérgalacsint, ha végre már nyújtanád.

Barátomat azzal vidítottam, hogy a kőarénát kitárt karokkal magamhoz ölelve így szóltam: látod Gabi, ez itt a természet lágy öle...

A Bryce szépségét szavakban visszaadni szinte lehetetlen. Én rögtön belezúgtam és jobban tetszett, mint a Grand Canyon. Hasonlatként vedd a párizsi grandiózus Notre Dame-ot és a filigrán Sainte-Chapelle ékszerdobozát. Értelmetlen az egyiket szebbnek tartani a másiknál, nekem mégis jobban tetszik az utóbbi. De gustibus...

Az itteni örök emlékhez két anekdota járult. Gabi szokta felemlegetni: Mond csak, hány magyar szkópázott eddig a Bryce mellett 2.300 méter magason? Később itthon csörgetett rám: Képzeld, az ottani nemzeti park igazgatója magyar. Rám is dörrent, amiért nem néztünk be hozzá. Node honnan a bánatból sejtettük volna...?

A Canyonland (kanyonok földje) annyira bővében van a látnivalóknak, hogy némelyiket az útikönyvek meg sem említik.

A Kodachrom Basin közéjük tartozik. A Bryce melletti harmadik napon az eltervezett délelőtti pihenés helyett ide tettünk egy sétát. (Amerikában a sétálás azt jelenti, hogy kocsiba ülsz és kiszállás nélkül hajtasz egy rakás kilométert...)

A látnivaló kicsit illetlen: csupa felfelé meredő, neked bemutató 30-40 méteres ujj, de itt – nem úgy, mint Arizonában a kaktuszok – kőből.

Kiszállsz jólneveltségre inteni őket, de kiderül, hogy a barátaid és csak pihenésre csábítottak. Mert lám, ott van az az óriási kőfotel – öblös tenyér –, melyben családi jelenetekre is sor kerülhetne. Vagy a kémény, ami egy bazi kandalló és ha belebújsz, láthatod, hogy mit csinál ilyen helyen a füst, avagy mégsem olyan nehéz a Télapó útja a gyerekekhez. Amott pedig vár az aranykapu: egy húsz méteres sziklaív. Arról híres, hogy egész gulyákat hajtottak át alatta a marhatolvajok.

Harangozó Teri nagyon kedvesen dalolja, hogy „mindenkinek van egy tévedése". Szóval bevallom, hogy nekem is akadt egy: a Petrified Forest (megkövesült őserdő).

A térképen úgy tűnt, hogy ehelyt van, de ahalyt volt. Ott derült ki (ez az én hibám), hogy a tanösvény kétórás, meredek és noch dazu fizetős. Ezért bár sok időt és benzint elpazaroltunk, mármint ha a csodás panorámát figyelmen kívül hagyjuk, az önmegtartóztatás mellett döntöttünk. Nem elég annak a szegény erdőnek, hogy megkövesült, még mi is zaklassuk? Inkább azt fogjuk nézni, ahogyan Gábor mered kővé a három szkópánktól... Szóval megfordítottam a kocsit és hazacsorogtunk.

Másnap a Grand Kanyon északi peremén (North Rim) vitt az utunk a Hoover gát és a Lake Powell felé. Az odavezető út se hiányolta a látnivalókat.

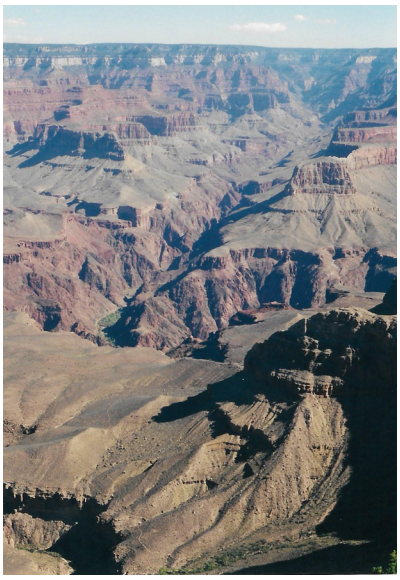

Az amerikai járgányok olyan csodálatosak, mint az amerikai közlekedésmód. Most éppen egy lakókocsi mögött ballagok. Nem előzöm meg, amíg nem lesz rá megfelelőbb hely. Egyébként se szükséges, hiszen a megengedett 55 mérfölddel halad, csakhogy zavarja a kilátást, főleg Gabi operatőri tevékenységét. Nos a lakókocsira pont egy akkora autó volt hátul rácsatolva, mint a miénk. Bizonyára azért, hogy legyen mivel a közértbe menni, vagy „sétálni".

„Ifjúkoromban" – 75-ben – a gátnál még minden érintetlen volt. Most? Most minden olyan, mint a visszhang és kecskeköröm nélküli Tihanyban: az egész egy nagy-nagy zsibvásár. Első heves felindulásomban vásároltam néhány indián zenével töltött CD-t. A végtelenített pánsíp-haldoklás és dob-brummogás európai fülnek csak rövid ideig viselhető el: hazaérve és a lemezbe belehallgatva az alkalmi vásárt már nem tartottam annyira sikeresnek.

Grand Kanyon először

Amíg én meggondolom, hogy miről ne feledkezzek el, te csak nézegess nyugodtan.

A kanyonról nehéz mesélni, hiszen olyan változatos, olyan hatalmas. Elsőként a színei ragadnak meg, majd a méretei és a formái. Nem könnyű feltárni a titkait. Az ember megszokta, hogy a sziklákra felfelé tekergesse a nyakát. Itt viszont lefelé kell bámulnod a látnivalóért.

A gát után találsz egy kiépített részt, ahol ezt megteheted és ahol azért is érdemes megállni, mert itt futnak össze a három irány felől nyíló szakadékok.

A portékáikat kínáló navajoindiánok szintén, ők viszont az anyagi szakadék szélére akarnának taszítani.

A kanyon átlagos szélessége 12 km, de egyes pontokról 80 kilométerre is ellátni. Átlagos mélysége 1.200 méter, de kevés helyről lehet odáig lepillantani.

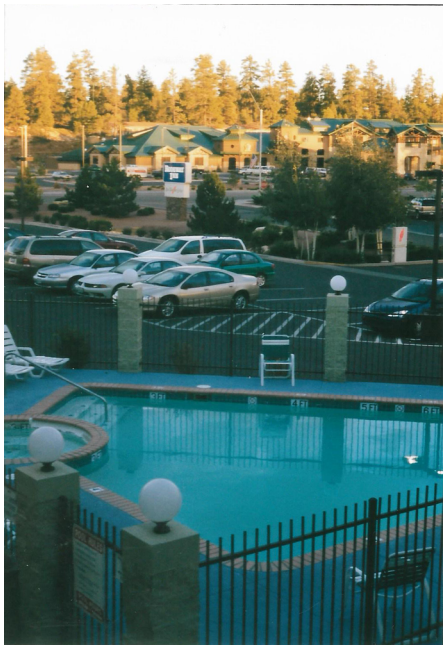
A húsz kilátópont mindegyikből a kanyon másnak és másnak mutatja magát: másként szép. Nemcsak napszakonként, hanem az időjárás változásával is. Például ha felhő suhan át az égen, a tájat mintha óriási spongyával törölnék át szürkébbre.

Most viszont egy kicsit el kell hallgatnom, mert egy közértfélében beszerzett príma kis (azazhogy méretes) amerikai szendvics foglalja el a számat.

Kicsit olyanok voltunk, mint a gyermek, aki nem tudja, hogy melyik kezénél lévő sütibe harapjon. Nagyon vonzott a látnivaló, de már izgultunk a szállás miatt is.

Nemcsak azért töltöttük itt a legtöbb napot, mert a táj is, mi is megérdemeltük, hanem azért is, mert olyan főhadiszállásnak szántuk, ahonnan az arra érdemes távolabbi vidékeket is bejárjuk. A megoldás annál is inkább kínálta magát, mivel a Grand Canyon a megközelítését tekintve két szakaszra oszlik: a keletit még saját kocsival is be lehet járni, de a nyugatit csak villanybusszal szabad becserkészni.

Szóval bízva a másnapban most már a szállásunkra igyekeztünk. A Red Feather Inn jó választásnak ígérkezett.

Kell ehhez fűznöm valamit?

A fények felgyulladása természetesen azt jelezte, hogy Györgyikének és Gabinak ideje indulnia ebbe a medencécskébe. Később én is megkóstoltam, de valakinek vacsorát is kellett készítenie.

A fürdő-konyhánk roppant raffinált receptek tanúja volt.

Ilácskának fájt a feje. Kedveskedni akartam neki és a teaforralóval a teás ibrikben vizet forraltam, benne tojással. Így született a teástojás ötlete, amiről kiderült, hogy enyhíti a főfájást.

A teásvirslit is ott találtam ki. Tudod milyen finom étek az annak, aki szereti és iksz napja hidegkoszton, szendvicsen meg ilyesmiken sínylődik?

Gondolom, hogy a „mézes kanyon” nevet meg kell magyaráznom. Ellátmányért állítottam be a közértbe, ahol nem vettem főtt tojást, amit ugyanúgy dobozokban adtak, mint a nyerset. Más volt a célom. Gavallér módon vettem háromféle sört, miközben Györgyi és Gabi a szálló sarkán lévő pezsgőmedencében sínylődtek, Ilácska pedig megpróbálta megérteni a CNN műsorát.

Az egyik sörnek furcsa, a szokásosnál édesebb íze volt. Kiderült, hogy mézes sört szereztem be. Hát tudod...! Társaim azóta is a mézes kanyonnal cukkolnak.

Talán illik pár szót ejtenem az egyéb körülményekről is.

Ahogy az egész úton, itt is igen kedvező időjárási viszonyok fogadtak. A napos, az indián nyárnak megfelelően kellemesen meleg nappalokat hűvös, de messze nem hideg éjszakák váltogatták. (Amúgy az Indian Summer nem azonos a vénasszonyok nyarával, aminek tévesen fordítják.) A kedvező páratartalom miatt itt is igen jók voltak a látási viszonyok és ami ugyanilyen fontos, a melegben is végig kellemes volt a hőérzet (kivéve persze a Death Valley kemencéjét).

A hivatalos kirándulóprogramok egyikére se neveztünk be. A csónaktúrához nem volt elegendő időnk; felszerelésünk se, bár azt jó drágán adtak volna. A helikoptertől pedig asszonykáink tartottak, amivel jól leplezhettem az én hasonló ódzkodásomat, bár az inkább a fejenként cirka 50 dolláros fuvardíjnak szólt.

Az alagsorban lévő jégkocka-masinából töltöttük fel a hűtőtáskát. Az automaták félkész ételeket is kínáltak, amit csak be kellett volna tenni a sorakozó mikrosütők egyikébe, de ezzel a kétes kínálattal nem éltünk.

Viszont már mosógépet is használtunk (25 cent egy adag). A motelhez vezető út túloldalán volt egy telek, ami gyermekkorom Somogyi úti, a háborúban lebombázott gyártelepére emlékeztetett. Ilácska a mosógépek helyiségében szokott társalogni egy igazán, de igazán csak egy picinykét őrült írrel, aki jogot formált a diskurzushoz, miután fölváltotta Ila dollárját (vagy pont fordítva). Ilácska pedig attól a naptól egyre koszosabbnak találta Gábor holmijait. El volt bűvölve attól, hogy egy bennszülöttel diskurálhat. Tudnivaló, hogy Ila annyit tudott angolul, mint a pofa németül.

Kedvencem, az amerikai steak

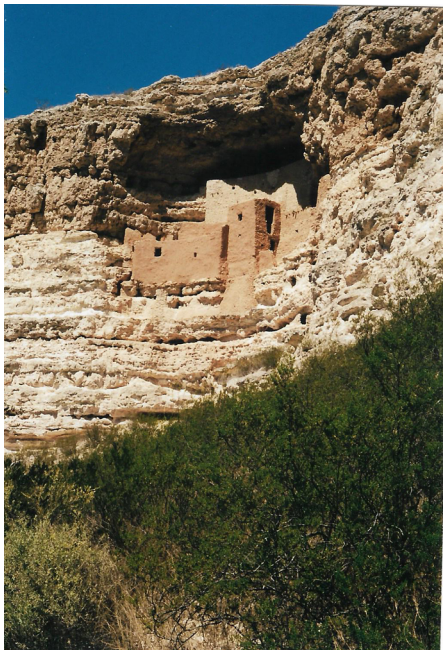
Ma délnek indultunk. Holnap keletnek fogunk, végleg pedig majd nyugatnak.

A kocsi falja a kilométereket, amikor Gabi egyszer csak felvisít: Jabba-dabba-doo. És igen, Bedrock Cityben vagyunk, látogatóban a Flintstone családnál. Az amerikaiak képesek voltak felépíteni a kőkorszakik faluját, kőautóval, kőtelefonnal, kőgyümölcsökkel, Frédivel és Bénivel, hogy Irmát és Vilmát ki ne felejtsem. Butaság? Az. Ízléstelen? Az, de mégis jópofa és inkább bájos, mint mulatságos.

Volt itt mamutcsontból készült kerítés. Városi börtön, amelyben a rab váratlanul rád rikoltott, ha közeledtél hozzá. Falusi fodrászat kőfésűvel, kőparókával. Posta, bank, húsbolt, étterem dinorántottával, persze az is kőből. És mindennek tetejébe egy önműködő kisvasút, amin csak egy valamit kellett volna elfordítani, hogy működjön, de az bizony semmire se mozdult. Végül én kormányoztam (fölöslegesen, mert körbe járt), Györgyi és Ila tolta, Gabi pedig addig filmezett, amíg a röhögéstől majd' kiesett kezéből a kamera.

Következő állomásunk a Montezuma Castle volt, ahová részben a híres Road 66-en hajtva értünk el. Ez a Mesa Verde kisöccse, vagyis homokkőbe vésett pueblo, indián telep. Némi csalódást okozott, mert nagyobbat vártunk.

A „falu" voltaképpen egyetlen épületegyüttes, aminek nincs bejárata. Létrával lehet felmenni az első emeletre és attól feljebb, majd odabent lejjebb a lakóegységekbe. Ajtók nincsenek, az ablakokat pedig szűk „lőrések" pótolják.

Érdekes, ahol információ akad, ott keressük az igazolását is. Itt táblák és hangszóróból áradó zörgő zajok figyelmeztettek arra, hogy sok a csörgőkígyó. Ezért egy beugróban lévő kuckó mellett Ilácska egy hüllőt vélt megpillantani. És – a hangulat miatt? – hajlamos voltam hinni neki.

Félórás sétával körbe is értünk a szűk völgyön, homokos ösvényen, csenevész növényzet között.

Majd az úton egyszerre csak szembejött velünk az az esküre emelt kőkéz a vörös bazalt-ujjakkal, ami ennek a tájnak szinte a védjegye. Előtte hosszában fekszik a városka, Redrock City, egy tipikus vadnyugati település. Rettentő széles egyetlen főúttal, nagy épület nélkül: a legmagasabb építmény a benzinkút hirdetőoszlopa, amiből viszont mindjárt több is akad. Tyúkólak váltakoznak szerelőműhelyekkel, itt egy közért, ott egy mosoda, na és jé, forduljunk csak meg...!

Esküszöm, hogy ott épp megszakadt a kettős záróvonal! Intuícióim ösztökélt, hogy vegyem komolyan a steakhouse feliratot az út szélén, és megpördültem a kocsival. Nem bántuk meg.

Leparkoltam egy hodály előtt, ami barn, azaz egy lónagy csűr volt, ahol a környék fiatalsága – no meg az apraja és örege – szombatonként összegyűlik, hogy jó kis country-zenére mozgassa meg a tagjait.

A tornaterem méretű beltér fala és teteje – plafonja nincs – a hazai lomtalanításra emlékeztet. Itt egy biciklikerék, ott két vödör, amott egy bölényszarv, jé, két tévékészülék, indián tomahawk, meg még néhány rendszámtábla fityeg felaggatva. Apropó: rendszámtábla. Amerikában bármi lehet rajta, de csak elöl. Például idejövet a 'Jesus loves you' táblácskával találkoztunk.

A csűr eleje egy bár, a pult előtt lópopót mímelő magasszékekkel. A falon régi fotók. Balra nyílik a konyha. Semmit se árul el a titkaiból, amikor bekukkantasz. Pedig ugyancsak akadnak rejtegetnivalói. Vajon mitől olyan hihetetlenül finom az amerikai steak, amikor itthon akárhogyan készíted elő és akárhogyan sütöd meg a marhahúst, sohasem lesz az igazi? Hja, ott még a marha is más. Tény, hogy gazdasszonyunk röpke negyedóra alatt szervírozta négyünknek a négyféle módon elkészített és négyféle salátával kísért három centi vastag sülteket.

Ez alkalmat adott az élcelődésre: egyszer lent, egyszer fent. Mindannyian a szalámivégekre gondoltunk, no meg arra, hogy ideje hazatérni.

Nem is tudom, hogy maga a Redrock Canyon hol kezdődött és hol végződött: csak elhajtottam egy nyíl alapján jobb kéz felé, holott mehettem volna egyenesen is. Noha a dombot kerülgetve mindig akadt valami látnivaló – a tizedik furcsa sziklaalakzat, a huszadik girbegurba fa – a dolgot csak meguntuk és tűztünk hazafelé.

Monument Valley

Másnap a Navajoföld becserkészése volt a célunk. Persze nem a teljesé, hiszen az nagyobb, mint Magyarország. John Wayne legtöbb sikerének a színhelyéig akartunk elhatolni. Mint kiderült, itt se ártott volna több előzetes információban bővelkedni, de azért ezt a hosszú kirándulást se bántuk meg.

Először furcsa tájon haladtunk át. Ez itt az ún. festett sivatag (Painted Desert) szegélye. Az út mente a régi Csepel Autógyárra emlékeztetett, ahol nagy káoszban szanaszét szórva álltak a fémforgács és egyéb halmazok. A másik oldalon mattzöld, tehát főleg réz tartalmú dombok sorakoztak sűrűn egymás mellett. Hamarjában el is kereszteltem a vidéket „Százkeblű kanyon”-nak. A kupacokat akár egy jobb lapáttal is ki lehetne termelni, hozzájutva a legkülönfélébb ércekhez, de errefelé minden a navajo indiánoké, akik – bölcsen – nem engedik anyagi érdekek miatt tönkretenni.

Fő jövedelemforrásuk a népművészet. Én se szoktam elhinni, de képzeld el, akad olyasmi valódi is. Itteni két főágazata a kék ametiszttel díszített ezüstékszer és a finom, színes mintájú gyapjúszövet ponchónak, takarónak. 1975-ben még vettem volna belőlük, bízva az eredetiségben, most viszont már eléggé bizalmatlan voltam. Az üzleties reklámhadjárat arra ösztönzött.

Az út mentén feléd tolakodik egy tábla: „Fehér Toll a nagyfőnök szeret téged és szívesen lát.” Tovább menve elhagytuk a lehajtót, ahonnan pár méterre újabb tábla: „A nagyfőnök még mindig szeret téged, térj le az útról és gyere vissza hozzá.” Végül: „Utolsó lehetőség, hogy visszafordulj, mert a nagyfőnök még mindig szeret.”

Mint kiderült, Fehér Toll a lengyel piac szinonimája, ahol minden bolha kapható. Nagy nehezen össze is válogattunk valami ízlésesebb mütyürkéket a gyerkőcöknek, de többre nem pazaroltuk a drága zsozsónkat.

A Monument Valley sivatagos plató, amelyből szeszélyes összevisszaságban emelkednek ki a furcsábbnál furcsább sziklaalakzatok: ők lennének az óriási sírkert emlékművei.

Régen is plató volt itt, csakhogy pár száz méterrel magasabban. A természet Michelangelot követte, aki nem szobrot faragott, hanem csupán eltávolította a márványtömb fölös részeit. Ezt tette itt az erózió nevű tehetséges szobrász is.

A parkban nincsenek kiépített utak és csak terepjáróval lehetne bemerészkedni. Bár nem tiltottak el a lehatolástól, inkább nem kockáztattunk. Azért nem voltunk látvány hiányában, hiszen négy-öt óriásnak a közelében voltunk.

Ha ez lett volna a legelső utunk a sivatagos kanyonvidéken, akkor most ódákat zengenék az utunkat kísérő látványtól. Így azonban csak bámultunk: kicsit megterhelt minket ez a sok kő meg kő. Vajon az van már a gyomrom helyén is?

Azt azért nem. Egy helyen az út 90 fokban váltott irányt, ahol odafelé majdnem elütöttem egy figyelmetlen biciklistát. Ez volt az első és utolsó cikis helyzetünk, de megúsztuk és megkönnyebbültünk. Most visszafelé az utóbbit akartuk tenni, de biciklis nélkül, szóval leparkoltam. Az útszéli büféhez képest a Móricz Zsigmond körtéri Lordok háza a tisztaság Csimborasszója. De minden rosszban van kis jó is.

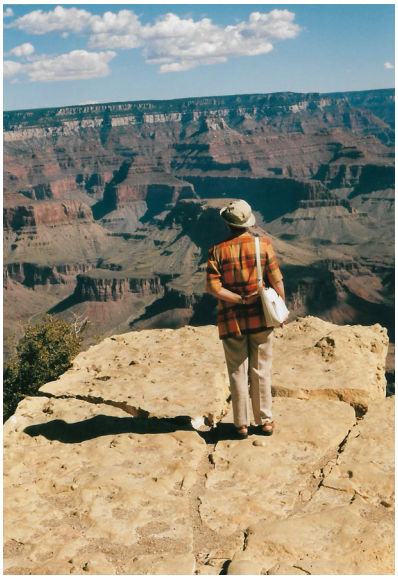
Amíg a lányok a retiküllel vesződtek, kiválogattam egy-két gyenge életunt csirkét, akik sápadtan és tétlenül heverésztek egy üvegfal mögött. Elküldettem őket a szakáccsal napocskázni. Az izgalomtól kipirultan tértek vissza, de nem volt okuk aggódni: jó kezekbe kerültek. Anyukájuk büszke lehetett rájuk...

Estefelé összefutottunk egy élő Jägermeister reklámmal. Tudod a szarvas csak állt, csak állt ott, terebélyes agancsai között a másnapi szelet ígérő vörös nappal. Levettem a sebességet, de sajnos beváltott az utat kísérő fák közé. Utóbb Gabi kiderítette, hogy közömbösen sétálgató barátunk háziszarvas volt, egy közeli telepen lakott több társával együtt és csak azért búj elő, mert hallotta, hogy erre jönnek a magyarok, mégpedig kivételesen nyíl nélkül. Csoda egy szarvas volt!

Grand Kanyon másodszor

Kezdtünk elpilledni és belefáradni a látnivalókba, de azért az utolsó itteni napon is megadtuk a módját. (Györgyike a középső képen mutatott platón áll.)

Egyesek szerint a nyugati peremen szebbek a látnivalók, de ez képtelenség. Igaz, egy helyen építettek egy furcsa körsétányt, ahol üveglapon sétálhattál, hogy lássad az alattad elterülő, máshonnan nem mutatkozó alakzatokat. A fejenként tíz dollár, a tolakodó tömeg és a hosszú várakozás azonban nem tette vonzóvá ezt az opciót.

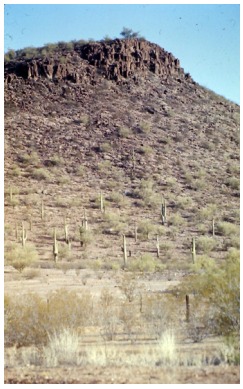
Valamelyik nap – már nem emlékszem mikor – „elsétáltunk” egy szabadtéri múzeumba is, ahol a táj földrajzi és történelmi múltját, valamint flóráját és faunáját egy kis kertnyi területű elrendezésben tekinthettük meg.

Utoljára még nagyot szkópáztunk, de mindenekelőtt kiélveztük a kis medence frissítő pezsgését, mert tudtuk, hogy másnap fárasztó út vár ránk.

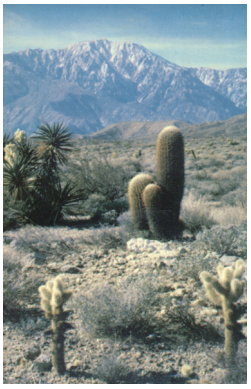
Tudtuk, de nem is sejtettük, hogy mennyire döglesztő lesz!

800 kilométernyi sivárság

Hátunk mögött a nap. Egyelőre ezzel a kanyarhalmazzal kellene megbirkózni. A természet a kegyeibe fogadott. A táj annyira sivár, hogy két kormánymozdulat közt nincs kedvem – de lehetőségem se – oldalra pillantani.

Ráadásul – éledek a kókadozásból – el is tévedtem. Annak az illetlen kaktusznak a baloldalt kellene, hogy legyen a magas szára. Majd észbe kapok: ja, hiszen ezt 26 éve láttam, amikor a másik irányból jöttem errefelé.

Kaktusz óriáskaktusz hátán, olyanok mint a Kodachrome bazaltjai, amelyeket őnagysága oszlopokon táncoló alakokhoz hasonlított. Jártam a stockholmi C. Milles kertben, ahol a jelen idők legnagyobb svéd szobrászának az alkotásait oszlopokra állították, hogy a kívánt térhatást érjék el. Nos itt ezernyi Milles-szobor található, némelyik még ép, mások viszont már kriplik.

A kocsi utálkozva kúszott előrébb. Annál a sivár szemközti sziklafalnál majdnem a rossz irányba lódult, de aztán a szimata balra vezette: jé, hiszen ez itt egy fagyizó! Első és utolsó amerikai fagylaltunk nem volt éppen egy prodotto artigiano, vagyis olasz krémfagyi, de egészen nyalható.

Mellette egy tipikusan amerikai „házpark” helyezkedett el. Bizonyára láttál már filmet, melyben a teljes útszélességet lefoglaló karaván ban vontatnak egy házat. Nos azért ez a rettentően drága költözködési mód odaát se jellemző. Viszont gyakori, hogy a szabványos elemekből felépült házikódat szétszeded az egységeire, elcipeled életed újabb jeleneteinek a színterére, ott összetákolod, bekapcsolva a kellő villany, gáz, csatorna és egyéb aljazatokba.

Szabál’ ide, szabál’ oda, itt bizony átadtam a volánt Gabinak, mert a távolság erősebb érvnek bizonyult minden más megfontolásnál. Már sziklákat se látunk, már gyertyakaktuszokat se, már csak az aszfalt hevert előttünk és balról a mesterséges rézsű, jobbról pedig a csörgőkígyókat ígérő, szürke kavicsokkal és poros Joshua tree-vel (tüskés ágú favakarcs) tarkított homok.

Aztán egyszerre csak ki tudja honnan, előbukkannak más kocsik és most kettő, bocsánat négy, akarom mondani hat sávban döngetünk egymás mellett. Kettő ún. gyorsítósáv, amit bérlettel, vagy alkalmanként 60 dolcsiért vehettél igénybe. Persze a döngetés relatív fogalom. A mi oldalunkon még tűrhető sebességgel baktattunk, a túlsó pályán viszont bármelyik kocsiban szívműtétet lehetett volna végrehajtani, ami tudnivalón hosszan tartó teljes mozdulatlanságot igényel.

Idővel tötyörgésünknek vége szakadt és már 30 kilométerrel száguldottunk a cél felé. De mi a cél? Szállásunk Anaheimben lesz. Az útmenti tábla meg a következővel biztat: a következő huszonkilenc kijárat Anaheim. Te tudod, hogy melyiken kell kihajtani? Ha eltévesztem kilométerek tucatjait kell visszafelé megtennem. Nos, én ügyes voltam, mert megtettem bíz' azokat a lehajtás után is.

Hány anyádos a Holiday Inn?

Azok, akik kitalálták a szállodák (kaják, borok és mások) csillagos osztályozási rendszerét, abból az optimista emberi fajból valók, amelyik az életében nem járt Anaheimben. Aszondja, hogy a Holiday Inn háromcsillagos. No, majd meglátjuk.

Sajnos a bőség csapdájába estem: Anaheimben nem egy, hanem két ilyen nevű szálláshely van és én – természetesen – a hotelnak és nem a motelnak a térképét kaptam le a netről. Azt se volt könnyű megtalálni, bár az autópályáról a megfelelő kijáratnál tértem le és hosszas kanyargás után boldogan beálltam a vonatkozó egység elé. Ott mosolyogva közölték, hogy ebbe a tévedésbe mások is beleestek, azonban pontos útba igazítással nem szolgáltak.

Akkor volt szerencsénk találkozni néhány nem-vallom-be-hogy-sejtésem-sincs-inkább-elküldelek-valamerre típusú mosolygós fazonnal. 800 kilcsi után valamiért nem igazán hiányzott az a másfél órás körbe-körbe ipi-apacs. Végül egy jardszerű egyén ötvenszázalékos eligazítást adott. Elküldött a motel közelébe, már láttuk is a feliratát, csak éppen a becserkészés finomságait hanyagolta el.

A Perugia melletti haszontalan köreimet inkább nem említem, de az itteni helyzet is az őrületbe kergetett. Balra, majd jobbra, fel a pályára és ismét balra – mondta a jóember. Ezt megcsináltam kétszer – és ugyanott voltam. A harmadik kísérlet során esett be, hogy netántán a benzinkúton kellene áthajtani.

Pregnáns frazeológiával közöltem Gáborral, hogy ezek után nem csillagosoknak, hanem anyádosoknak fogom hívni a szálláshelyeket, mert az mégis közelebb áll a mindennapi valósághoz. Örömmel jelenthetem, hogy a Holiday Inn csúcsot döntött: az elején hat-, a végén hét anyádos volt. Pedig közben rontott is az osztályzatán, mert igen kellemetesnek bizonyult.

Nem tudtam Milton-ra hangolódni. Ő az elveszett paradicsomról regélt, mi pedig a megtaláltban sétáltunk és szkópáztunk. Amikor Györgyi és Gabi szinkronúszóink a vízkiszorítással bíbelődtek, Ila a tévére kattant, én pedig egy új felfedezést tettem.

Képzeld csak; rájöttem, hogy beszélek spanyolul. A folyosón bóbitás-kötényes mosolygós hölgyek érdeklődtek talán a takarítás felől spanyolul. Angolul – azazhogy amerikaiul – nem kommunikáltak. Én meg „sz"-ekre torzítva a „cs"-ket olaszul gagyogtam valamit. Erre elkönyvelték, hogy jé, ez a magyar úr habla español...

Ezzel a kedves esettel szemben ez a hely szolgáltatta a legrosszabb „élményemet” egész Amerikában. Másnap kicsekkeléskor a számlámon téves tételeket találtam. Úgymint telefonálás, tévé használat (fizetős csatorna), minibár. Hirtelen borzasztóan tudtam valamiül, mert úgy elküldtem a szállodást a fenébe, hogy azt lehetetlen volt nem megértenie. A számlát kelletlenül korrigálta, bocsánatot viszont nem kért.

Erre az egyetlen helyre önzetlenül csábítottam a barátaimat. Én kétszer is jártam Disney csodálatos világában és gondoltam, hogy nekik is látniuk kell.

Nem kalkuláltam az időeltéréssel. No nem az időzónával, hanem azzal, hogy 26 éve jártam itt. Azidő alatt a Disney belépője 10-ről 92 dollárra srófolódott.

Így megértettem, hogy miért egy pár disneys ajándékot vettek a gyerekeknek a méregdrága belépőjegy helyett.

Viszont az este nem okozott csalódást. A vacsora beszerzési körútja egészen addig a bizonyos benzinkútig tartott, aminek étkezőjéhez képest bármelyik pesti gyorsétterem kínálata elenyésző nek mondható.

Mit együnk? – kérdezte Gabi és tanácstalanul feleltem: nem tom. Ezt úgy értette, hogy tomhalat, tonhalas szendvicset. Vettünk is belőle négy félét, amelyek igazán együtt se töltöttek volna meg egy kelengyés ládát. Csak félig. Választása prímának bizonyult. A tonhalas szendvics szerelmese lettem. De csak az ottanié...

Estefelé helyre kis tűzijátékot rittyentettek, amely betöltötte az egész várost és az egész estét. Barátom hosszú métereket szánt a filmszalagjából az anaheimi szép estének, engem viszont az előző napi vezetés fáradtsága az ágyamba taszigált.

Szent Jakab városa

Utolsó nagy kirándulásunk az amerikai spanyolok „fővárosát” célozta meg. San Diego Kalifornia második legnagyobb városa. Egy bizonyos folyadéktól (lásd alább) eltekintve nekem csalódást okozott.

’75-ben még szép, mediterrán jellegű városka volt délszaki épületekkel. Most meg egy tömegektől nyüzsgő, a turisták kedvéért kicsicsázott nagyváros. Akkor még egyedül voltam a parton, ahol most ilyen-olyan pályák terpeszkednek.

Kellemes sétánkat a szentmise miatt akartuk megszakítani. Addig volt még időnk, ezért utánoztuk a helybélieket, bár fordított rendben: a szertartás előtt és nem után tértünk be a kocsmába.

Nem szoktam bárba járni és nem ismerem a koktélokat, kivéve a Bloody Mary-t és a White Lady-t, amivel egyszer egy „drága” emlékű kis hölgyet akartam elbűvölni. A bárokkal és italaikkal kapcsolatos ismereteim itt némileg bővültek. A kocsmában

a közepső nagy ovális pult fölött tévékészülékek lógtak amerikai szokás szerint. A két pincér többet foglalkozott a meccsel, mint a figyelmes, de sietős kiszolgálással.

A magyarokra oly jellemző bátortalansággal lopakodtunk be a helyre: vajon mit szól majd a dologhoz a pénztárcánk? A görcsöt a mixer invitálása oldotta fel. Szóba se került más: Ugye margarétát kérnek? És ránk szinte nem is figyelve, a közvetített focimeccsre koncentrálva dobálgatta fel keverőedényét – jaj, te szörröncsétlen, most éppen eltakartad a gólt – és fenyegetően felénk lóbálva, oda se nézve töltötte teli a négy óriási kelyhet. Még elénk lökte az ilyen-olyan – igen finom – rágcsis tálakat, majd elmerült abban, amiért láthatólag fizették: a drukkolásban.

A narancslikőrből, tequilából és citromléből kevert ital érdekessége, hogy nem cukorral, hanem sóval díszített peremű üvegkehelyben szolgálják fel. Bevallom, nem volt olyan nehéz rászokni, bár csakis a ritka ünnepi alkalmakat édesíti – akarom mondani sózza – meg. Eleinte ezek közé tartoztak a hazai szkópa-partik is. És te csak ne aggódj: a koktél mexikói-spanyol pincér nélkül is egészen élvezhető.

Most persze egyházközségem figyelmes tagjai megszólnak, hogy egy koktélnak több sort szánok, mint az azt követő misének. Hja, abban nem volt különleges... Az amerikaiak zsebredugott kézzel sétálgatnak a templomhajóban, megbeszélik az aktuális tőzsdeügyeket, tisztába teszik a visító gyereket, de mindez ott megszokott.

A lelki felüdülés után elég váratlanul estünk be a „világbazárba”. A hazaihoz hasonló búcsú csak a hangoskodást és az elszórt szemetet nélkülözte, amúgy mutatványosokban, árusokban, alkalmi táncosokban és apró éttermekben igencsak bővelkedett.

Meg persze bóvlikban is, amelyeket megfizethetetlen árakon kínáltak. A mi pénztárcánk rájuk nem, csak valamiféle hűsítőre és kávéra nyílt meg.

A szokásos szendvics-ebéd után eltekertünk a híres-nevezetes San-Diego-i állatkertbe, azaz szafáriba. Nekem az okozta a legnagyobb csalódást.

75’-ben a kocsival olyan közel bóklásztam, hogy az oroszlán-maminak megsimogathattam volna a buksiját. A domboldalon vadőrök álltak karabéllyal, ha netán az oroszlánhölgy hungarikumra vágyna.

Most...?

A nyalókás üzletektől nem férni a pénztárhoz, ezernyi gyerek visítoz, majd 13,50-ért beszállhatsz egy zárt vonatszerűségbe (a margaréta ára 2,50). Ez egy 20-25 kilométer átmérőjű ovális pályán, cirka 150-200 méter magasságban halad.

A nagy arénának a közepén ott lenn az a kis mütyür az elefánt, ami a távcsövön akár kecskének is látszhatna, ha a szarva nem lefelé görbülne. De nekünk persze messzelátónk se volt.

A hatás-ellenhatás elve alapján amilyen erővel védték meg az orrszarvút attól, hogy én zaklassam, olyan erővel védtek meg engem e vaksi állat közeli megfigyelésétől. Szóval kvittek voltunk.

Az egész cécó legelfogadhatóbb része a park felső része, amely úgy néz ki, mint az átrendezés utáni pesti állatkert megfelelő része. Kvázi természetes környezetükben figyelhettük meg a madarakat és a kisebb emlősöket, amire '75-ben nem volt mód.

Burlingame

Megcsapott bennünket a valami véget ért szele. Még egy tisztes távolságot kellett letekerni a Friszkói öbölig. Az angyalok városát nem úszhattuk meg. A Los Angeles-i kerülőgyűrűn másfél órán át toporogtunk a hatsávos dugóban, így hát barátaim megértették, hogy miért nem akarok a városból más úton többet megmutatni.

Majd felváltva hol a tengerparton, hol attól távolabb haladtunk, és mindkettőnek voltak szépségei. Ott a hal, itt a marha. Valamelyik view-pointra kikeveredve életünk mindenkori legfinomabb fish 'n' chips-évél voltunk kénytelenek elverni éhünket. A másik jószágnak csak az illatával telhettünk be, de azzal alaposan. Az autópálya mellett valahol „round-up" volt, vagyis vásárra terelték össze a marhákat. Ilyet még nem láttam. Elkerített karámok végtelen soraiban úgy 50-70.000 marha adott egymásnak randevút.

Később átkeveredtünk a híres Szilikon völgyön, ami után – ne feledd, hogy jómagam is informatikus vagyok – már értem, hogy a köznapi ember miért nem imádja a számítógépeket. Ha nekem ilyen snassz, szürke, dögunalmas, szögletes helyen kellene dolgoznom, akkor én is képes lennék hasonló természetű szoftverek készítésében részt venni. Szóval nem csak az idő hiánya miatt nem látogattuk meg az ott ügykörésző egykori gimis osztálytársunkat.

Jómagam örültem, hogy visszakerültem annyi kellemes élményem színhelyére, a burlingami Vagabond motelba.

A délutánt egy kis búcsúsörözéssel töltöttük. Társaim megrémültek, amikor a roppant előkelő Hyatt Regency hotelba fordultam be. Sörözni a világ egyik legelőkelőbb szállodájában?

Elárultam, hogy sörözője olcsóbb, mint a sarki közért. Majdnem: egy korsó másfél dolcsiba került.

Már belépéskor elbűvöl a tágas, sok emeletnyi magas átrium. Délszaki növények, csobogók, rejtett pihenőhelyek, apró tavacskák között az emeletre baktatva csak remélheted, hogy nem tévedsz el.

Viszont Kaliforniában a gyilkost, a narkóst és a társadalomra veszélyes egyéb egyéneket többre tartják, mint a dohányost. Az egész épületben csak a parkoló felé vezető kilépőben szabad cigizni, ahol a falon „barátságos" tábla fogad: cancer zone, ami nem a baktérítő, hanem a rákveszélyes zóna.

A kocsma bejáratánál egy lavórra emlékeztető fűzfakosár fogad két mogyoróval teli hordó mellett.

Pakold meg velük a kosárkádat, majd döntsed el, hogy magánzó leszel, vagy társaságra vágyol. Az előbbi esetben leülsz a pulthoz, ahol minden egyes (!) bárülés fölött külön TV-készülék van és amikor a sört rendeled, a csapossal egyben a téged érdeklő csatornát is beállíttathatod a 236 közül. Ha viszont közösködsz, akkor a

belső terembe kell menned, ahol a háromszor négy méteres kivetítőn az adott programot nézheted: többnyire valamilyen meccset.

Én szép illedelmesen kupacba gyűjtöttem az üres mogyoróhéjat. Majd jött a szomjfelelős, renyhe érdeklődést tanúsított aziránt, hogy mit döntenél magadba és unott mozdulattal a földre söpörte gondosságod termékét. Hébe-hóba a takarítók széles partvisokkal átmenetileg hamis tisztaságérzetet kölcsönöztek környékednek.

Eljött a búcsúvacsora. Két csodás hely kínálkozott a szomszédságban. A hupikék színekkel hivalkodó Aladdin és a rózsaszínben fürdő Elefánt. Biztosan az utóbbiban nagyobbak az adagok.

A spanyol kaja kicsit erősebb volt, mint a megszokott lecsóm, bár a príma vörösbor tompította az élét. Ugyanakkor óvnálak attól, hogy a sörnek bedumált cerveza nevű mexikói folyadékot valaha is magadhoz vegyed. Már az is undi, hogy fehér üvegben adják, mint a vizet.

A nyugovóra térés előtt utoljára pihentünk meg a teraszon és néztünk át az öblön a túloldalon dörmögve felszálló gépekre. Holnap nekünk is egy ilyen lesz az otthonunk. Kedvelt vadkacsám ezúttal nem versenyzett a Boeing-ekkel, ami nekem a kaliforniai szép napok végét jelezte, bár nem vagyok babonás.

Újra itthon

A hazautazáskor semmi se volt a régi. Az indulás előtt már két órával be kellett jelentkezni, amiből másfél órát ide-oda vonultattak minket a legnagyobb káoszban. Senki se tudta, hogy mit, miért és hol. Majd átestünk a vizsgálatokon.

Kérészéletűek lettek az étkező villáink. A Csillag nemrég vásároltatta meg velem őket, mert kellettek. Ez a szigorú hölgy pedig a reptéri ellenőrzésnél nem érti, hogy a szentjeim még látták a Grand Kanyont.

– Akkor leltárba vegyem és majd kiváltják őket? – fanyalogta felém. Én meg arra gondoltam, hogy egy 200 ezer forintos repülőjegyért szabadidőmben átugrok értük. Nejem kisollója se kerülte el a gondos figyelmét. Megtalálta az önborotvámat is és az elégedettségtől majdnem elájulva pihegte felém: ezt elkobzom, mutogatott a használt Wilkinson-pengére, amely szőrszálaimat és DNS-emet egyetlen testi emlékemként őrizve így örökre ott maradt az általam imádott öböl partján.

Végül a gépünk elkezdett az egekbe kapaszkodni. Fáradt, érdektelen, hangulat nélküli utazás volt ez a már majdnem megszokott, kis képernyőn mászkáló gép-modell nélkül. A terroristák elől így leplezték, hogy hol tartunk, mert a biztonsági szakemberek persze GPS-ről még nem is hallottak.

Münchenből a kedvenc gépmadarammal, Fockerrel indultunk hazafelé. Jók ezek a masinák: Hihetetlen terheket bírnak el. A naplójába csak az lett bejegyezve, hogy Pestre röpített négy magyart, a három héttel korábbinál kicsit slankosabbat. Azt pedig csak ő tudhatja, aki motorduruzsolással leplezi apró kémkedéseit, hogy mikor és kinek a szíve moccant meg az út során, és hogy valójában nem csak négy testet, hanem sok ezer tonnányi – mérhetetlen – élményt is szállított.

Függelék - Útiterv

Az amerikai útra azért kerülhetett sor, mert egy ottani munkával – amit nem kívánnék részletezni – megkerestem a rávalót, ráadásul munkaadóm, akit hívjunk csak Gyulának, a gépkocsi-kölcsönzés költségeit is állta. Gabi barátomat pedig a munkahelye támogatta a repülőút kifizetésével.

A továbbiak szervezését nagy örömmel vállaltam magamra. Ezzel csak annyi a baj, hogy én előre olyan mélyen át tudom élni, hogy mi fog majd történni, hogy a leendő jelenidőben már szinte nem is okoz akkora örömet. Ezért volt fontos nekem, hogy – szokásommal ellentétben – ne tervezzek meg mindent túl aprólékosan és ezért mutatom az alábbi táblázatban kiemelten az extra élményeket.

Minden külföldi utazáshoz négy dolog szükségeltetik. Az ötödik, az elemózsia csak akkor, ha az ember nem repülőgéppel utazik.

Útlevél és vízum. 2001-ben az előbbi már nem adott okot az izgalomra. Viszont az amerikai vízum megszerzése nem volt – ma meg pláne nem – piskóta.

Egyes utazóknak számolniuk kell azzal, hogy a Szabadság-tér meglehetősen esős és cúgos pont azon a napon, amikor amerikai vízumra vágynának. Végülis nem a bürokrácia, hanem a sorbaállók kígyója képezett apró akadályt köztem és Amerika között. De kinek nem ér meg három órát és egy erős megfázást az a pecsét, amit – a korábbi utaimra tekintettel – én különösebb kérdezősködés nélkül megkaptam?

Szállás. Bárkinek bérmentesen eldalolom, hogy miért volt a mainál sokkal jobb a századeleji internet. Tény, hogy utunkat egy tárcsázott – ki emlékszik már rá – netes kapcsolattal négy nap alatt lerendeztem, amire most az x-gigás internettel egy hét is kevés lenne. Minden szállásunkat lefoglaltam kivéve a Las Vegas-it, mert ott – úgy véltem – mindig akad szálláshely. Akkor még biztak a leendő kuncsaftban és csak egy helyen kellett a szállást a neten előre kifizetni, a többit helyben rendeztem.

(Bár Gyula megígérte, hogy a friszkói hotelt ő állja, erről „elfeledkezett", ami közel 400 dollár extra kiadást okozott nekünk.)

Utazás. A repülőjegy jelentette az út legnagyobb egyösszegű kiadási tételét: ha jól tudom Györgyinek és nekem 270 ezer forintba került.

A 6-7.000 kilométeresre tervezett kirándulás legfőbb záloga a Gyula által bérelt kocsi volt, amiről előzetesen semmit se tudtam. Biztosíthatlak, hogy van új a nap alatt. Gabi barátomat kizárták a vezetésből, merthogy rá extra biztosítást kellett volna kötni. Ez mindkettőnket kellemetlen meglepetésként ért. Engem főként azért, mert '75-ben még nem volt ilyen cécó.

Nekünk csak a benzint kellett fizetni, ami igazán elhanyagolható tétel. Hatszor-hétszer tankoltunk alkalmanként 8-10 dollárért.

Bankkártya. Gyula ahhoz ragaszkodott, hogy a City Bank legyen a közös partnerünk. Ez a pénzintézet prímán, gyorsan és megbízhatóan rendezte el itt is és odaát is minden sokdolláros ügyemet. Csak a számlám felszámolásakor akadt fenn hetven centen...

Még az útitervről kell szólnom. Nem az útvonalról: az első amerikai utam alapján az szinte adódott. A részleteken viszont akadt még megfontolni való.

1981-ben jártam először Görögországban, majd rövidesen még háromszor. Akkor a „kék útlevélre" igen kevés valutát adtak, ezért alaposan meg kellett fontolni, hogy az ember mire mennyit költ. Rendszerszervező vénám segített kiszaszerolni, hogy Görögországba a Bulgárián át vezető úttal 300 dollárt – az akkori ellátmány jelentős részét – lehet megtakarítani, szemben a Jugoszlávián át vezető úttal.

Így szoktam az aprólékos, mérlegelő tervezéshez. Az alábbihoz hasonló táblákat készítettem, nohat régen részletesebben. Amerikai útunk programterve a következő volt. (A tényleges költségekkel, a tervezett és ténylegesen megtett kilométerrel.)

Nap	Program - Szállás - Extrák	USD	Km
01. Kedd	Friszkó: Coit torony. Kínai negyed.	77	0
	Szállás: Hotel Astoria – Gyula nem fizette ki.	+85	
	Extra: Szusi vacsora		
02. Szerda	Friszkó: Cabel Car. Fishermen's Dwarf. Hajókirándulás. Parti séta.	128	0
	Szállás: Hotel Astoria – Gyula nem fizette ki.	+85	
	Fish 'n' chips		
03.Csütörtök	Friszkó: Templomok. Városi és tengerparti séta a Golden Gate-ig	55	0
	Szállás: Hotel Astoria – Gyula nem fizette ki.	+85	
	Extra: Esti sörözés.		
04.Péntek	Friszkó: Golden Gate park. Városközpont.	65	0
	Szállás: Hotel Astoria – Gyula nem fizette ki.	+85	
	Amerikai óriásszendvicsek.		
	Extra: Esti koktél kilátással.		
05.Szombat	Sausalito. Napa völgy.	116	250
	Szállás: Burlingame, Motel Vagabond.		254
	Extra: Vacsora Gyulánál.		
06.Vasárnap	Yosemite nemzeti park.	169	350
	Szállás: Fresno, Knights Inn motel.		523
07.Hétfő	Kings' Canyon. Sequoia nemzeti park.	254	300
	Szállás: Bakersfield, Best Western Inn motel.		372
08.Kedd	Death Valley. Las Vegas.	142	650
	Szállás: Parkway Inn motel.		689
09.Szerda	Las Vegas-i barangolások.	144	0
	Szállás: Motel 6.		
	Extra: Olasz ebéd.		
10.Csütörtök	Zion nemzeti park. Bryce-i este.	370	400
	Szállás: Motel Bryce Resorts.		418
11.Péntek	Barangolások a parkban.	217	0
	Szállás: Motel Bryce Resorts.		92
12.Szombat	Barangolások a parkban. Codachrome Basin.	259	400
	Szállás: Motel Bryce Resorts.		187
13.Vasárnap	Laks Powell. Grand Canyon.	250	450
	Amerikai ebéd.		470
	Szállás: Red Feather Inn.		
14.Hétfő	Grand Canyon.	262	0
	Szállás: Red Feather Inn.		103
15.Kedd	Montezuma Castle. Red Rock kanyon.	307	450
	Szállás: Red Feather Inn.		504
	Extrák: Fréd-Béni tanya. Amerikai steak.		
16.Szerda	Navajoföld és Monument Valley	239	700
	Szállás: Red Feather Inn.		624
	Extrák: Sült csirke amerikai salátával.		
17.Csütörtök	Grand Canyon West Rim.	253	0
	Szállás: Red Feather Inn.		
18.Péntek	Utazás Anaheimbe.	200	800
	Szállás: Holiday Inn motel.		813
19.Szombat	Séták.	206	0
	Szállás: Holiday Inn motel.		
	Extrák: Tuna Fish salad vacsora.		
20.Vasárnap	Kirándulás: San Diego. Szentmise. Safari park.	389	500
	Szállás: Holiday Inn motel.		341
	Extrák: Margaréta koktélozás.		
21.Hétfő	Utazás Burlinghambe.	261	450
	Szállás: Vagabond Inn motel.		640
22.Kedd	Pihenés. Séták.	80	
	Szállás: Vagabond Inn motel.		
	Extrák: Sörözés a Hyatt Regency-ben és mexikói vacsora.		
23.Szerda	Hazaút.	4283	5450
	Gyula által nem fizetett friszkói szállás	+347	6040
	Együttes költség:	4630	

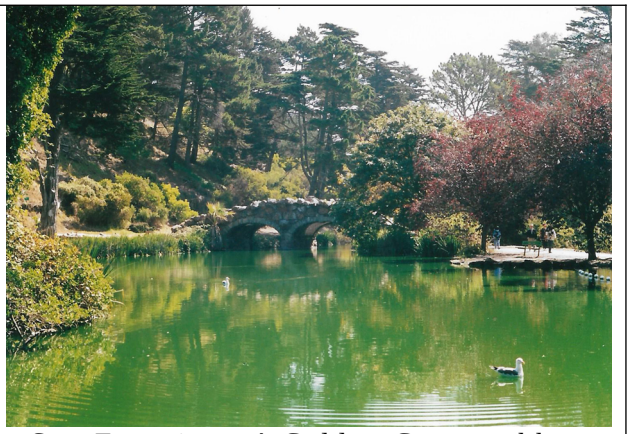
Talán érdekel a végső elszámolás. (Bármelyik amerikai vagy európai nagy projekt tervezett és tényleges adatai ennél sokkal-de-sokkal jelentősebb eltérést mutatnak.)

Tervezett összköltség: ***2580*** dollár. Tényleges összköltség: ***2315*** dollár.
Tervezett út km: ***5450*** kilométer. Tényleges út km: ***6040*** kilométer.

A költségek családonként értendők és a tisztességes elszámolásra is szolgáltak. Nem emlékszem már a dollár akkori árfolyamára, de annyit tudok, hogy nekünk a teljes háromhetes út 750-800 ezer forintba került. Feleannyiba sem, mint egy kéthetes, sokkal kevesebb látnivalót nyújtó, hivatalos turistacég által szervezett utazás.

San Francisco: A mólóknál

San Francisco: A Golden Gate parkban

Sequoia fenyők
alul és felül

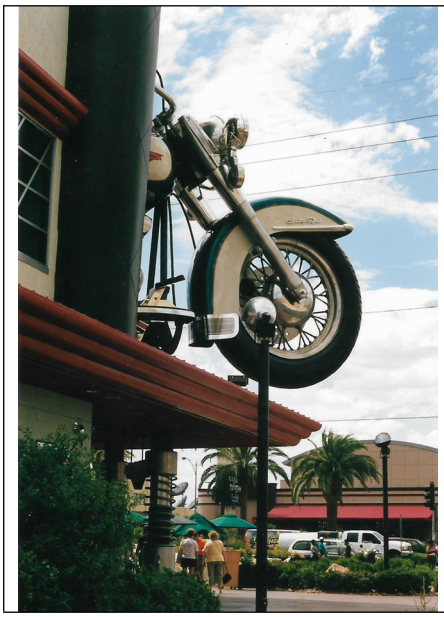

A Las Vegas-i piramisban

Mini New York Las Vegas-ban

Harley Davidson és Disney mindenütt

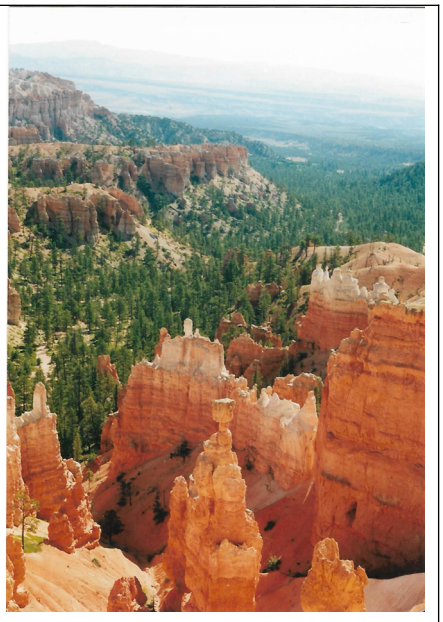
Valahol a kanyonok földjén

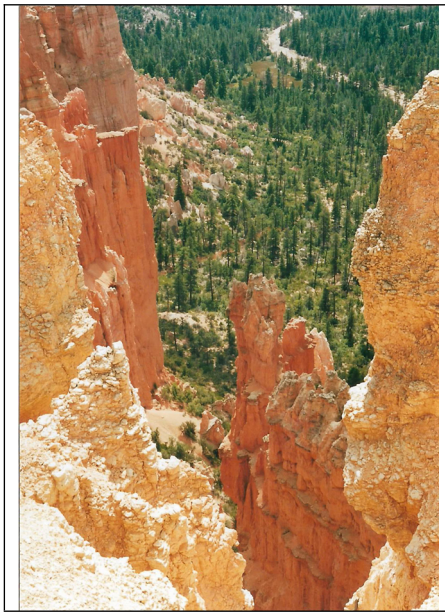

A kisebb kanyonok legszebbike: a Zion

Egy igen kicsi...
és egy igen nagy és szép (Bryce Canyon)

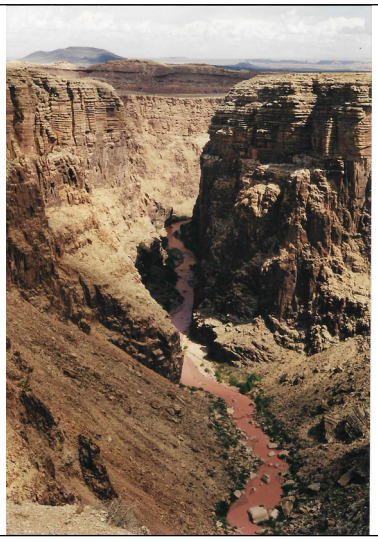

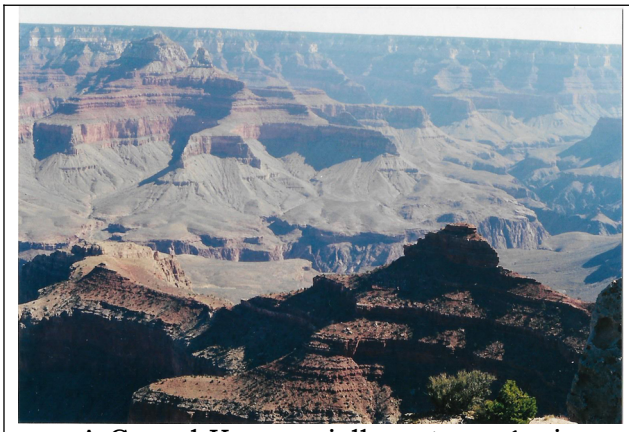
A Bryce mélysége és szélessége

A Grand Kanyon jellegzetes színei

keleti és nyugati megvilágításban

A Montezuma kastély szemből

A Navajo sivatag

TARTALOMJEGYZÉK

Vissza-vágy és enyém-érzet..... 2
A repülés titkai.....2
Otthonaink..... 2
Az első dinnyeszelet – derült égből szusi..... 2
A második szelet – „Tengerre magyar!”.....2
A harmadik szelet – Dinnyére sör..... 2
A negyedik szelet – Virágok és koktélok..... 2
A „Rettenthetetlen” (Intrepid).....2
„Ahány ház...” - Amerikában..... 2
Helyrevaló „hazai” vörösbor és félresikerült lazac.....2
Yosemite National Park..... 2
King’s Canyon és Sequoia National Park.....2
A szegény magyar túrista nehéz élete.....2
Halálvölgy – Nomen est omen (szeptember 11.)..... 2
Las Vegas-i vegetálás.....2
Zion National Park..... 2
Bryce Canyon.....2
Grand Canyon először..... 2
Kedvencem, az amerikai steak.....2
Monument Valley..... 2
Grand Canyon másodszor..... 2
800 kilométernyi sivárság.....2
Hány anyádos a Holiday Inn?..... 2
Szent Jakab városa..... 2
Burlingame..... 2
Újra itthon..... 2
Függelék - Útiterv.....2